

Déli Hírlap

A bányai magyarság napilapja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével

Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

TIMIȘOARA

I., Bratianu-tér 3.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszaki lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dos. No. 934/1938.) Telefon: 28-10.

Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő.

Ötvenezer repülőgép

nem kevesebb, legfeljebb több. Ennyi katonai légi járművet akarnak az Északamerikai Egyesült Államok gyártani. S ami még csodálatosabb, nem többéves terv alapján, hanem csak úgy kurtán-furcsán egy esztendő lefolyása alatt. Egyetlen évben akarják tehát az Egyesült Államok ezt a soha nem képzelt gigantikus légi flottát létesíteni. Talán nem is igaz, talán csak fantasztikus képzelet műve az egész. Mert a célkitűzés oly merész, hogy egyszerűen hihetetlen. A mérhetetlen Oroszország népi erejének korlátlan kihasználásával tudott csak hosszú-hosszú évek után teremteni tízezer repülőgépet. Németország az egész világtörténelemben példátlan gigantikus erőfeszítéssel és szervezési zsenialitása teljességében hat esztendő alatt sem tudta megközelíteni ezt a, repülőgép építési lehetőségek szempontjából, csillagászati számot, hogyan tudnánk akkor elhinni, hogy ott a tengerentúl háromszázhatvanöt nap leforgása alatt sikerül ez a teljesítmény? Nem, ez már tiszta bűvészkedés, technikai ördögösség volna!

De ime, mégsem mese, mégsem komoly tartalom nélkül való amerikai blöff, nem megtévesztés céljából történő kijelentés ez a fantasztikusnak látszó célkitűzés. Csak egy szempontból kell vigyáznunk, ha megvizsgáljuk e kérdést. Nem szabad azt európai szemzőgből nézni, hanem az amerikai nagyipar lehetőségeinek mértékével mérni. Amerika a korlátlan lehetőségek világa és ez a jelszó egyetlen irányban sem érvényesül hatalmasabban, mint a tömeggyártásban. Az Egyesült Államok területe nyolc millió négyzetkilométer. Vannak benne olyan szövetséges országok, amelyeknek területe nem kisebb, mint akár a legnagyobb európai állam felülete. Tér, emberanyag tehát nem játszik szerepet, de nyersanyagban sincs semminemű hiány, mert a termelés és gyártás igényeinek megfelelőleg, korlátlanul áll az Egyesült Államok rendelkezésére kőolaj, szén, vas, acél, réz, ólom, cink, foszfátok és mindennemű elképzelhető más anyag. Ebben a tekintetben tehát semminemű probléma nincsen.

Most már mindössze az a kérdés, lehet-e ily tömegtelen számú hadi repülőgépet ily rövid időtartam alatt valóban előállítani? Erre pedig a válasz csak egy lehet: igen. Az Egyesült Államokban állították már eddig is elő a világ legtöbb repülőgépét, úgy polgári, mint hadi használatra. Nemcsak saját szükségletét fedezte ebben az irányban Amerika, hanem legfőbb szállítója volt Japán, Holland-India, Kína, Anglia, Hollandia, Törökország és még egy sereg más államnak is. Hogyan volt ez lehetséges? Úgy, hogy a repülőgépgyártás magáévá tette az amerikai automobilgyártás metódusait, azt a tömegprodukciónál, amelynek révén a futó szalagon készültek a gépkocsik. Így kereskedelmileg is már biztosított az amerikai repülőgépek versenye a világpiacra, mert egyrészt olcsó az előállítás, másrészt viszont a szüntelen gyártás révén állandóan alkalmazhatók a legújabb módosítások és találmányok.

A hadi repülőgépek gyártása már évek óta az Egyesült Államok legszélesebb berendezkedése. Az ötvenezer repülőgép gyártása tehát nem egy merőben új program, hanem a régi programnak kiszélesítése. Mikor Roosevelt nyilatkozata elhangzott, akkor az előkészületek már rég megtörténtek. Ezek az előkészületek pedig abban nyilvánulnak meg, hogy mindig több vállalkozást és nagyüzemet állítanak át a repülőgépgyártásra. Ha pedig ezeket az erőket tekintetbe vesszük, akkor már nem tartozik a képzelet világába, hogy az említett ötvenezer repülőgép, valóban el is fog készülni 1941 esztendejében. Igaz, hogy ez a vállalkozás minden gazdasági és gépi

erőt igénybe vesz majd. Egyetlen repülőgépgyár lesz ügyszólván egész Amerika. Az ötvenezer repülőgép tehát meglesz. De, hogy miféle hatások fognak mutatkozni Amerika nemzetgazdasá-

gának egyéb vonatkozásaiban, az olyan kérdés, amely az elkövetkező idők legnagyobb problémája lesz talán Amerikában.

(Flaneur)

A nagyvezérkar bevonulási parancsa

Bucurestiből jelentik: A nagyvezérkar 1940 május 22-én a következő rendeletet adta ki:

„Mindazok a tiszték, altiszték és legénységi állománybeliek, akik az alatt felsorolt sárga, vagy piros színű behívókkal rendelkeznek, 1940 május 23-án kötelesek kiképzésre jelentkezni:

1. Egy csillagos a következő jelzésekkel: AR1, AS1, AT1, AU1, AZ1, HF1, DS1, DR1, CR1, HL, BR1, BS1, BS2, BT1, BZ1, OS1, CT1, CU1, CZ1, RP1.

2. Két csillagos: DT1, FM1, FM2, CU1, LB1, CR1.

3. Három csillagos: AR1, AT1, AZ2, CR1, BR1, BT1, CS1, FM1, RT1, AS1, AZ1, DU1, HI, BS1, BU1, CT1, FM2.

4. Négy csillagos: CR1, GM1, EA, HI, LB1, RP1, AR1, AT1.

5. Öt csillagos: OL1, CL2, FA1, FU1, FR1, FS1, EA, LB1.

Mindezeknek 24 órán belül jelentkezniük kell a behívójukon, vagy a szabadságos levelükön feltüntetett egységeknél és helyőrségeknél, tekintet nélkül arra, hogy szabadságon vannak, vagy sem. Akik 24 órán belül nem jelentkeznek egységeiknél, azokat hadbírószág elé állítják. Mentessülnek a bevonulás alól a következők:

Az erődítési munkálatoknál alkalmazottak, az útpitéseknél és vasúti munkálatoknál lévő alkalmazottak, a pénzügy-, belügy-, hadfelszerelésügy-, külügy-, légügy- és tengerészetiügyi minisztérium személyzete, a CFR, posta és S. A. R. T. személyzete, valamint azok, a szén, petróleum üzemekben dolgozók és cukorrépa termelők, akik különleges felmentést kaptak a nagyvezérkartól. A fentebbi határidőn belül jelentkezni kötelesek azok is, akiknek bevonulását személyi érdekből elhalasztották”.

A németek erőteljesen üldözik a menekülő szövetséges hadsereget

Teljes a zavar az angol és francia haderő kötelékeiben. Megakadályozták az angolok hajóraszállítását a La Manche csatornában

75 kilométernyire állanak a németek Páristól

A Rador hírszolgálati ügynökség jelentései

A német véderő parancsnokság a következő jelentést adta ki:

A La Manche csatorna felé az előrenyomulás szerdán folytatódott északnyugati irányban Saint Pol és Montreuil sur Mer felé. Ostende, Dunquerque, Boulogne és Dieppe ellen a német léghaderő egységei újabb támadásokat intéztek, amelyek sikeresen végződtek. Flandriában az ellenség a Selde folyó mentén elkezdte ellenállást fejt ki. Az ellenségnek azt a törekvését, hogy gyűrűnkét áttörje Artoisnál és déli irányban vonuljon vissza, sikertelen maradt. Arrasnál Junkers gépek hathatósan működtek közre, hogy megakadályozható legyen az angol páncélos osztagok támadása. Zeelandnál, ahol a harcok május 19-én véget értek, a számbelileg csekély német csapatok

1600 francia és 13.000 holland foglyot ejtettek.

Neufchateau, amely korszerű erődítmény volt, elcsélt és 12 tiszt, valamint 500 katona került német fogságba. Május 21-én a német léghaderő egységei eredményesen akadályozták meg az ellenség visszavonulási kísérleteit. A francia és belga kikötőknél

és azok közelében egy cirkálót és 11 kereskedelmi hajót megsemmisítettek a német bombavetőgépek, több más hajó szintén súlyos sérüléseket szenvedett. Ugyancsak elsüllyedt egy ellenséges segédcirkáló is a La Manche csatorna francia kikötői elleni légitámadás során. Kedden az ellenség összesen

120 repülőgépet veszített,

ezek közül 35 gép légiharc során pusztult el, 14 gépet a léghárító tüzéség lőtt le, a többi a földön pusztult el. Tíz német gép hiányzik.

Amint már egy korábbi jelentés említette, a német léghaderő egységei támadást intéztek a narviki kikötő előtt levő angol flotta egy része ellen. Egy sorhajó és egy cirkálót nehéz bombatalálat ért. Ezenkívül két másik hadihajót és 3 kereskedelmi hajót ért kisebb kaliberű bomba.

Május 21-én végrehajtott támadás alkalmával egy csatahajót és egy kereskedelmi hajót súlyosan megrongáltak a német repülők. A hegyvidékes sikeres támadást hajtottak végre Trondhjemtől északra és több angol és norvég foglyot ejtettek. A narviki csoport folytatja a harcot a jóval nagyobb szá-

mű ellenséges csapatokkal szemben. Az alpesi vadászok Trondhjemből észak felé indulva elfoglalták az onnan 400 kilométerre fekvő Storfiords városát és itt számos norvég és angol hadifoglyot ejtettek. Ez utóbbiak Angliában április 7-én szálltak hajóra, hogy Narvikba szállítsák őket.

A németek éket vertek a szövetségesek közé

A Német Távirati Iroda a legutóbbi hadi-jelentés kiegészítéseképpen hivatalos helyről a következőket jelenti: Május 19-én a hadvezetőség csak Le Cateau és Saint Quentin városok elfoglalását jelentette, de az azt követő 48 óra alatt a német görgeteg előzőlötté Északfranciaországot és elérkezett a La Manche-csatorna partjára Abbevillebe, ami 130 kilométernyire fekszik Saint Quentinól. Most már kétségtelen, hogy a Belgiumban és a Sommetől északra harcoló ellenséges hadseregek, amelyek el vannak vágva Franciaországtól, körül vannak zárva.

A német páncélos egységek óriási lendülettel terjesztik ki műveleteiket

Ús kedden már elhagyták Arrast is. A német csapatok állandóan üldözik a visszavonuló ellenséget, amelynek óriási veszteséget okoztak. A valenciennesi szakaszon harcoló francia haderők ellntámadással kísérleteznek, de

a németek éket vertek e hadsereg közé és kettéválasztották.

Hogy milyen nagy lehet a felfordulás az ellenséges haderők soraiban, azt igazolja az a hihetetlen hangzó hír, amely arról szól, hogy Giraud tábornokot és vezérkarát, a kilencedik hadsereg parancsnokát elfogták. Azt állítják, hogy Giraud

Feltartóztathatatlanul nyomul előre a német haderő a La Manche csatorna felé

Berlinből jelentik: A német haderőnek a La Manche-csatorna felé történt előnyomulása annak az ellenséges haderőnek a teljes bekerítésével végződött, amely még harcolt Belgiumban és Északfranciaországban. Az előrenyomult páncélos osztagok állandó erősítéseket és gyalogságot kaptak, úgy, hogy Maiensnél el tudták foglalni egy, a Somme-on átvezető hídfőt.

Az angol csapatok visszavonulási célja a La Manche-csatornában levő kikötők elérése.

Valenciennes környékén egy francia hadsereget

Száz kilométerre Sedantól, 75 kilométerre Páristól

Rómából jelentik: A Stefani ügynökség közli: Az olasz lapok hangsúlyozzák annak a fontosságát, hogy a németek elértek a La Manche csatornához és

jelenleg száz kilométerre állnak Angliától, Laonból kiindulva pedig 75 kilométerre Páristól.

A lapok úgy vélik, hogy a német hadműveletek jelenleg kevésbé irányulnak Páris elfoglalására és főcéljuk a Belgiumban és Észak-Franciaországban bekerített angol, francia és belga katonák megsemmisítése. Ennek a hadseregnek a sorsa — írja a Popolo d'Italia — meg van pecsételve, választaniok kell a között, hogy megadják magukat, vagy megsemmisülnek.

A tenger felé való menekülést a német légi haderő minden áron megakadályozza.

A német haderő 11 nap alatt elérte a La Manche csatornát és ezáltal megvalósította a modern hadviselés legnagyobb teljesítményét.

A FRANCIA VEZÉRKAR ARRAS VÁROS VISSZAFOGLALÁSÁT JELENTI

Párisból jelentik: A Havas ügynökség szerdán délután a katonai helyzetről a következő magyarázó közleményt adta ki: Mára virradó éjszaka a helyzetben nem állott be újabb változás. A tegnapi esti helyzet a következő volt:

Észak-Belgiumban a francia-angol-belga szövetséges csapatok és a németek között tovább folyt a harc a Schelde-vidék, Sambre vidékén változó szerencsével folyt az ütközet, amelynek folyamán Arrasban ismét a helyzet urai lettünk. A Sommetől északra a helyzet továbbra is zavaros. Itt ugyanis kis könnyű német osztagok cikkáznak. A Somme vonalát a francia csapatok szilárdan tartják, ugyanígy az Aisne mentén is, Aisnetől kezdve Sedanig délny-

Az ellenséges repülőgépek keddről szerdára virradóra Nyugat-Németországban terszerűtlen bombatámadásokat végeztek és a legtöbb bomba nem ért katonai célpontokat. Két ellenséges repülőgépet légharító tüzségünk lelőtt.

tábornok a francia katonai közlemények áldozata lett, mert állandóan elhallgatták a német sikereket és a naponta kialakuló helyzetet. A német légihaderő minden lehetőt elkövet avégett, hogy meggátolja az angol csapatoknak azt a törekvését, hogy elérjék a La Manche-csatorna kikötőit. A csatorna mentén húzódó francia és belga kikötőket és a szállítóhajókat állandóan támadják a német repülők és igyekeznek meggátolni az angol terv keresztülvitelét. A német páncélos különítmények épp úgy, mint a német repülők ezekben a napokban törhetetlen bátorságuknak adták tanujelét. A páncélos kocsik ilyen óriási arányú harcot még sohasem folytattak. Amikor a felderítő gépek megérkeztek a szükséges felvilágosításokkal.

a páncélos kocsik százai 30—50 kilométeres sebességgel útnak indultak a harcba.

A modern lovasság csapatainak élén mindenkor hadosztályparancsnok haladt. Egy angol hírszolgálati ügynökség azt állította, hogy zürzavar uralkodik ezen a vidéken és a német, angol, francia páncéloskocsik ezrei láthatók, azt azonban elhalgatta, hogy az angol harcokocsik nagyrésze megsemmisült, míg a német formációk tovább folytatják előnyomulásukat.

sikerült szétszórni és ez megsemmisülés előtt áll. Ezt a hadsereget kettévágták. Egy részük az erdős vidékek felé húzódik, a másik rész pedig Valenciennes-től délkeletre menekül a légihaderő tüzelése elől.

Német lapjelentések szerint Amszterdamban óriási tüzvész pusztít. Az angol secret service ügynökeinek a németek bevonulása előtt sikerült felgyújtaniok a Batavia nevű holland petróleumtermelő vállalat hatalmas tartányait. A tüzet azóta nem sikerült eloltani, mert az óriási lángtengerrel szemben minden erőfeszítés hiábavalónak bizonyult.

gatra, valamint a Maginot-vonalat le egészen Svájcig. A Maginot-vonalról nincs semmi jelenteni való.

A Havas ügynökség másik jelentése beszámol ezekről a kis könnyű német egységekről. Ezek gépfegyverrel felszerelt motorkerékpáros különítmények. Ilyenek fészkeltek be magukat Amiens déli városrészébe és ugyancsak ilyenek foglalták el az abbevillei pályaudvart hétfőn a késő esti órákban. Az állomás személyzete a Sommeon átúszva menekült el. A franciák a Somme összes hídjait felrobbantották. Az Aisne mentén a németek nem ismételték meg támadó kísérletüket és Montmedynél a német támadó műveletek megszaktak.

Északfranciaországban nagy esőzés kezdődött, amitől francia katonai körök azt várják, hogy hozzájárul a hadihelyzet megváltozásához.

Párisból jelentik: A francia nagyvezérkar hivatalos jelentése a következő: Az ellenség nyomása tovább tart a tengerpart irányában, kisebb gépesített alakulatok által végrehajtott portyázás alakjában.

Arras jelenleg a birtokunkban van.

A Reuter iroda hivatalos francia jelentés alapján közli, hogy a franciák visszafoglalták Arrast.

A Reuter ügynökség jelenti, hogy a franciák megközelítették Amienst, vagy talán már be is vonultak a városba, minthogy itt csak gyenge német megszálló csapatok állomásoznak.

SEDAN ELESTÉNEK KATASZTRÓFALIS HATÁSA

A francia külügyminisztériumhoz közelálló Petit Parisienne a verduni pokolhoz hasonlítja a Somme mentén lefolyt csatát és rendkívül ko-

molynak mondja a szövetségesek katonai helyzetét. A totális háború tíz nap alatt egész Északfranciaországra áttért és elképzelhetetlen környörtelességgel folyik — írja a lap.

A baj akkor kezdődött, amikor Sedan elesett.

Csak később fog kiderülni, mi volt az oka annak, hogy a németek olyan könnyen át tudtak hatolni a Maas mentén épült erődöven.

REYNAUD MINISZTERELNÖK NYILATKOZATA

Paul Reynaud francia miniszterelnök nyilatkozott a sajtó munkatársainak:

— Találkoztam a frontról visszatért Weygand tábornokkal, aki ezeket mondotta nekem: Teljes bizalommal vagyok a jövővel szemben, ha mindenki elszántsággal teljesíti kötelességét. A lakosságot nem kell megfélemlítsék a német gépesített osztagok rohamai. Ezek a rohamok a régi lovasságok előretöréseire emlékeztetnek és

vakmerőségükért drága árat fizethetnek.

A lakosságnak a helyén kell maradnia és folytatnia kell mindennapi munkáját. A termelés bármilyen arányú csökkenése a haza gyengülését jelentené. Erre vonatkozólag egyébként rendeletet adtak ki a katonai és polgári hatóságoknak. Ismétlem,

ha egy hónapig ellenállunk, úgy bármilyen ideig ellenállhatunk

és ezzel megtettük a győzelemhez jelentő út háromnegyed részét.

NÉMETORSZÁG NYUGATON ÚJ HATÁROKAT ÁLLAPIT MEG

Berlinből jelentik: A Hamburger Fremdenblatt legutóbbi számában természetszerűen tartja, hogy Hitlernek a francia keleti határ biztonságára nézve adott garanciája már elvesztette érvényét. A garanciától való eltekintés kétoldalú, mivel Hitler annak idején azt kérte a franciáktól ellenszolgáltatásképpen, hogy ne avatkozzanak be többé Középeurópa ügyeibe, ehelyett azonban Franciaország az angol imperialista célokat szolgálta és új westfáliai békének álmában ringatta magát. A német birodalom és annak népe minden időre megelégette azt, hogy Európa életterében az ilyen ellenfél veszélye 25, meg 40 évenként visszatérjen. A birodalom nyugati határainak megvonásánál gondoskodás történik majd arról, hogy

a jövő német nemzedék élete az angol és francia támadásokkal szemben békességes legyen.

Capitol mozi

Ma és minden nap

Asszonyok a szállodában

Érdekes, izgalmas, szerelmi-film, a főszerepben:

LINDA DARNELL

Apolló mozi

RIO CSILLAGA

Elsőrangú kalandorfilm, melynek cselekménye egy szép táncosnő és egy ritka szép gyémánt körül forog. A főszerepekben: La Jana, Gustav Diehl, Herald Paulsen

Eupenből jelentik: Az eupeni és malmedyi hazafias front a birodalomhoz való visszacsatolás alkalmából felhívást tett közzé, amelyben rámutatott arra, hogy

ezeknek a vidékeknek lakosságát akarunk ellenére szakították el az anyaországtól és sohasem ismerték el a versaillesi békeszerződésben meg-

Németország megtorlással él az ejtőernyősökön elkövetett merényletekért

Berlinből jelentik: A francia rádió két ízben is felhívta a lakosságot arra, hogy ne lőjjenek az ejtőernyősökre, mielőtt még meg nem győződtek arról, hogy ellenséges, vagy francia katonákról van szó. Ez a figyelmeztetés ismét igazolja az ellenségnek azt az elhatározását, hogy meg akarja semmisíteni azon repülőgépek személyzetét, amelyek kényszerleszállás esetén ejtőernyőt kénytelenek használni. Német körökben hangsúlyozzák, hogy

Németország erőyes és többszörös megtorló intézkedéseket fogantat, ha meggyőződik arról, hogy az ellenség az ejtőernyősök és a repülőgépek személyzete ellen olyan tevékenységet fejt ki, ami a nemzetközi jogba ütközik.

AUSZTRÁLIA HÁROM HADOSZTÁLYT KÜLD ANGLIÁBA

A Londonban levő holland nemzetvédelmi minisztérium foglalkozott a Hollandiából kiszabadult hadsereg harcabadásával a szövetséges csapatok oldalán. A holland hadiflotta legnagyobb része — jelenti a Havas hírszolgálati iroda — angol kikötőkben van. Valamennyi építés alatt levő holland csatahajót, valamint a hajógyárakat még a németek megérkezése előtt szétrombolták. Egy torpedórombolót, amely már majdnem készen volt, Flessingueből Angliába vontattak, ahol rövid idő alatt befejezik a hajó építési munkálatait.

Berlinből jelentik: A DNB közli, hogy az angolok szigorú őrséget szerveztek azok mellett a petróleum vezetékek mellett, amelyek Mossulból Szíria és Palesztina felé vezetnek. Az illetékteleneket, akik a vezetékekhez közelednek, figyelmeztetés nélkül lelőik.

Midneyből jelentik: Menzie Ausztrália miniszterelnöke bejelentette a parlament ülésén, hogy Ausztrália haladéktalanul három hadosztályt szállít külső szolgálatra. Hangsúlyozta, hogy Ausztrália ki akarja venni részét a háborus erőfeszítésekből és terhekből.

ELLENŐRZÉS ALÁ KERÜL A TERMELÉS ANGLIÁBAN

Az angol alsóház szeptemberi ülésén felszólalt Attlee őrnagy, az új főpecsétőr és beszéde elején hangoz-

vont határokat.

A felhívás a továbbiakban így hangzik:

Ma visszatérünk hazánkhoz és elismerésünket fejezzük ki a Vezérnek, aki felszabadított bennünket. Az elmúlt 20 év minden keserősége eltűnt és egyetlen gondolat hat át bennünket: hogy kövessük a Vezért és minden erőnkkel hazánkat szolgáljuk.

tatta, hogy nagy csata van folyamatban. Mindenki nek tisztában kell lenni, hogy az elkövetkező hetek döntő természetűek lesznek.

Az ellenfél minden erejét kiméretlenül latbaveti, hogy döntést csikarjon ki,

de mi el vagyunk szánva, hogy nem engedjük őket győzni. Most azonban elérkezettnek látjuk az időt, hogy az ország minden erőforrását mozgósítsuk. Felétlenül szükséges, hogy a kormány minden tekintetben rendelkezessék az egyének és a javak felett és nemcsak egyesek, hanem mindenki felett is. Ezt a felhatalmazást kérte a háztól. Közölte, hogy ezt a kérést nem a pánikhangulat hatása alatt terjeszti elő, mert erre nincsen semmi ok.

Az alsóház ezután elhatározta, hogy különleges eljárással tárgyalja le a kormány által benyújtott rendkívüli javaslatot, amelyet Attlee ezután részletesen előterjesztett. Megemlítette, hogy az új törvény alapján a kormánynak jogában lesz bárkit és bármikor munkára kirendelni.

A kormány egyes vállalatok felett azonnal átveszi a felügyeletet és később esetleg a többi vállalatra is sor kerülhet. A rendkívüli haszonra kivett adó esetleg elérheti majd a száz százalékot is. A nemzet szorongatott helyzetéből senki nem fog hasznot húzni. Az ipar a közösségért és nem az egyének hasznáért fog dolgozni. Lehet, hogy egyes ipari üzemeket be fognak zárni. De a kormány nemcsak az ipari tevékenységet helyezi rendkívüli ellenőrzés alá, hanem a pénzügyi világot és a bankokat is. Szóval közveszély esetén úgy gyakorolják a felügyeleti jogot, hogy valamennyi erőforrást a közjó érdekében használhassanak fel. A munkaügyi miniszter felel azért, hogy elég munkaerő álljon rendelkezésre minden katonai vonatkozású munka számára. Bejelentette ezután a főpecsétőr, hogy termelési központ felállítását is tervezik.

ANGLIA ÉS A KONTINENS KÖZÖTT MEGSZAKADT A TELEFON-ÖSSZEKÖTTETÉS

Londonból jelentik: A Német Távirati Iroda közli, hogy London és Páris között a távbeszélő összeköttetés még mindég szünetel. Angliának Olaszországgal, Svájjal, Jugoszláviával és Magyarországgal való telefonösszeköttetését elvágta.

AMERIKA

nem tud mit csinálni tömérdék aranyával

Bármit csinálnak, minden arannyá változik még a kölcsön is azonnal visszatér Fort Knoxba . .

Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok pénzügyminisztere minapi beszéde során kijelentette, hogy az USA 18.600 millió dollárt érő aranyállományát a békekötés után az európai háború által okozott gazdasági károk helyreállítására kell majd felhasználni. Hogy ez miképpen lehetséges, azt a pénzügyminiszter nem árulta el.

Amerikát mérhetetlen aranykincse már sok ferde, tragikomikus, sőt néha egyenesen nevetséges helyzetbe hozta. A legnevetségesebb talán az volt, amikor a közelmúltban inflációtól féltették Amerikát és kiderült, hogy ha a dollárbankjegyek számát másfélszeresére növelnék, akkor is minden papírdollárnak százszázalékos aranydollar-fedezete lenne.

S. F. Porter, az egyik legismertebb amerikai pénzügyi író szerint Uncle Samburg Midas-vonás van: mindene arannyá változik. Ha az amerikai élelmiszereket, irógépeket, benzint, repülőgépet, vagy gyanót hajóra rakják, az nyomban arannyá változik.

Az afrikaiak és az oroszok Szibériában kihányásszák az aranyat a földből. Az amerikaiak viszont nyomban elássák. E pillanatban, mint a pénzügyminiszter bejelentette, a világ aranyának

hatvanöt százaléka Amerikában van, pontosabban a kentuckyi Fort Knoxban, egy erődítmény alatt. És az aranyáramlat egyáltalán nem áll meg.

Öt év óta törlik a fejüket az elméleti és gyakorlati közgazdászok, miképpen lehetne az aranyfolyam zúdulását megakadályozni, illetve eltéríteni Amerikától? Már-már úgy gondolták, találnak megoldást, amikor kitört az európai háború és az arany egyenesen menekülni kezdett Amerikába.

Miért veszedelmes az aranyinvázió? Az 1920-as évek nagy és veszélyes konjunktúrája, amely menthetetlenül összeomláshoz vezetett, abból indult ki, hogy sok volt az arany. Több, mint négy milliárd dollár. Ezen az alapon indult meg az a hitelezési és kölcsönzési ámokfutás, amely a huszadik század egyik legnagyobb összeroppanásához vezetett.

De ha négy milliárd dollárnyi arany egy ilyen egészségtelen álkonjunktúrát el tudott indítani, mi történik, ha 18 és félmilliárd dollárt érő arany indítja el az egészségtelen hossz lavináját?

Sokan most is inflációtól félnék. Az Egyesült Államok évi büdséjét negyedére lehetne le-

A helyes fogápolásnál kezdődik a szépség.

szállítani egyszerűen azzal, ha több bankjegyet nyomtatnak. A törvény értelmében a dollárnak negyven százalékos aranyfedezettel kell rendelkeznie, tehát minden forgalomban lévő papírszázdolláros mögött negyven dollár értékű arany kell a szövetségi tartalékbank pincéjében lenni.

Pillanatnyilag körülbelül hat és félmilliárd dollár értékű bankjegy és váltópénz van forgalomban. Így ahelyett, hogy az amerikai arany lenne az amerikai dollár negyven százaléka éppen fordítva van, aranytartalékunk kevesebb, mint 40%-a erejéig bocsátottak ki papírpénzt. Mi történne egy olyan infláció esetében, amikor az inflációsított bankjegyek kerek százszázalékos aranyfedezete van?

VALAMIT KÉRNI KELL AZ ÁRÚÉRT . .

A bankjegyek szaporításával, ez esetben másfélszeresével, az árak kétségkívül felmennének, holott a dollár még mindig másfélszer annyit érne, mint amennyit a közgazdasági elmélet, a nemzetközi szabályok és az amerikai törvény szerint érnie kell.

Nem, Amerikának nincs szüksége aranyra, de közben mégis kénytelen mezőgazdasági és ipari termékeit becsérélni olyasvalamiért, amit nem akar, nem tud felhasználni és amitől fél. Mi itt a teendő?

Ajánlották, hogy le kell szállítani az arany árát.

Egy uncia arany jelenleg 35 dollárt ér. Igaz ugyan, hogy az amerikai kincstár a szállítással sokmilliárd dollárt veszítene, de ezt a veszteséget egyszerű könyvelési tételnek lehetne tekinteni, ha a helyzetet megoldaná. A baj azonban az, hogy ez esetben az árak elkezdenének zuhanni, legalább olyan mélyre, mint az arany ára. Az árzuhanásból gazdasági pánik lenne s közben a helyzet nem változna, mert hiszen az arány, a dollár mennyisége és az arany értéke között nem változik.

Ajánlották, Amerika ne vásároljon többé aranyat. Sőt ne is fogadja el. Ez esetben új nemzetközi értékmérő után kellene nézni. Pillanatnyilag a dollár az egyetlen fontos nemzetközi pénzegység, amelynek pontos aranyértéke van. Ha az aranyat Amerika nem fogadná el, ezzel voltaképpen tulajdon dollárját támadná meg!

KÖLCSÖNADNI? AZ SE JÓ!

Kölcsön kell adni az aranyat. Megpróbálták. Braziliának, délamerikai más államoknak adtak aranykölcsönt. Brazília és a többi délamerikai államok az arany legnagyobb részét amerikai vásárlásokra használták fel, így az arany végül visszakért az USA-ba, csak az adósság maradt meg.

Régi normális világban az arany ide-oda folydogált, a nemzetek között egyidőben a nemzetközi kereskedelem apályáival és dagályáival. Amint egyik országban növekedett az aranytartalék, az árak emelkedni kezdtek, emiatt az illető ország áruja túlságosan drágák lettek a külföld számára, mire esett az export és rövid idő múlva az aranyban bővelkedő ország már többet importált, mint amennyit exportált és így az aranyegyensúly helyreállt. A mai helyzetben azonban a szabad nemzetközi kereskedelem normális egyensúlyozó hatására nem lehet számítani.

ÉS HA A VILÁG NEM FOGADNA EL AZ ARANYAT?

Amerika tehát itt áll mérhetetlen aranykincsével és fél. Egyes közgazdászok felvetették a kérdést, mi történne akkor, ha a világ népeinek egy része nem fogadná el többé pénzként az aranyat? Akkor itt fog Amerika állni a roppant mennyiségű sárga fémmel, amelyik túlságosan puha ahhoz, hogy műszereket készítsenek belőle és túlságosan értéktelen ahhoz, hogy ékszerként felhasználják.

Ime, ilyen aggodalmak vannak egy országnak, amelynek egyetlen nagy baja, hogy a pénze túlságosan jó.

Fogadatlan prókátorok

A rendkívül elmérgesedett nemzetközi viszonyban aligha képzelhető el kényesebb és nehezebb helyzet, mint a Vatikáné. Háborús időkben a Vatikán úgy fest mindig, mint valami tragikus anakronizmus: a béke vára — a vértenger közepén. A jogeszmé és erkölcsi törvény megcsúfolt, megtagadott hirdetője — a népek golgotáján. A Vatikánnak nincsenek katonái, hadserege, nincs tengeri és légi flottája, hogy álláspontjának érvényt szerezzen az erőszakkal és igazságtalansággal szemben. A tiszta szándék, emelkedett gondolkodás és a mindig csak áldó atyai kéz: ez minden fegyvere a modern háború pokoli apparátusával szemben. A történelem — s főleg az utóbbi száz év — tanúsága szerint ez nagyon ritkán elégséges ahhoz, hogy a küzdő felek harci szomját lecsillapítsa, viszont mindenkor bőségesen elegendő ahhoz, hogy a hatalomra törők idegeségét és haragját kivívja maga ellen, valahányszor az elnyomottak, a gyengék és védtelenek igaza mellett sikraszállott.

Napjaink erkölcsi zűrzavarában mintha ismét megszilárdulna a Vatikán politikai tekintélye is. Erre vall a legtöbb állam diplomáciai kapcsolatainak főlvétele, illetve kimélyítése a Vatikánal, a különböző konkordátumok megkötése, valamint az a körülmény, hogy most a hadviselő felek, mindkét részről, igyekezzenek a Vatikánal való jóviszonynak legalább is a látszatát megőrizni, hiszen a katolikus hívők millióit szólította a parancsuralmi és demokrata kormányok akaratára zászló alá. A háborús idők erkölcsi megrázkódtatásait egy felelős európai kormány sem teheti nyílt egyházellenességgel, amíg csak ez eszközeinek megválogatásában nem okoz különösebb nehézséget, érdekösszeütkezést. Sőt! A diplomáciai udvariasság megkereste a Vatikánt is a háború fellángolásának kezdeti szakaszán és azt a jámbor hiedelmet keltette a közönségben, mintha a Vatikán ítéletét is számba vennék a megbékélés előkészítésében. Valójában már a háború elindulásakor tisztában voltak azzal, hogy a nyers erő, a túlerő, a jobb hadsereg és taktika: ez fog eldönteni mindent és ez „oszt majd igazságot”. Mégis úgy történt, hogy Ribbentrop, Welles Sumner, Taylor és több más politikai vezető egyéniség a Vatikánban járt és e látogatások nyomán széles körök figyelme a pápa békeakciója felé irányult. A békeakció dugába dőlt, a háború kiszélesülésével arányosan pedig lohadt az érdeklődés a Vatikán szerepe és tervei iránt s a kezdeti bizakodó várakozás teljesen eloszlott, amikor a kisállamok gyors egymásutánban hadszíntérré váltak. Helyesen állapította meg egy külföldi lap, hogy a hadviselőknél nem állt érdekükben a pápa békeközvetítésének igénybevétele, mert nem annyira a jogon és igazságon nyugvó béke, hanem inkább az egymással való végleges leszámolás fűti szándékaikat.

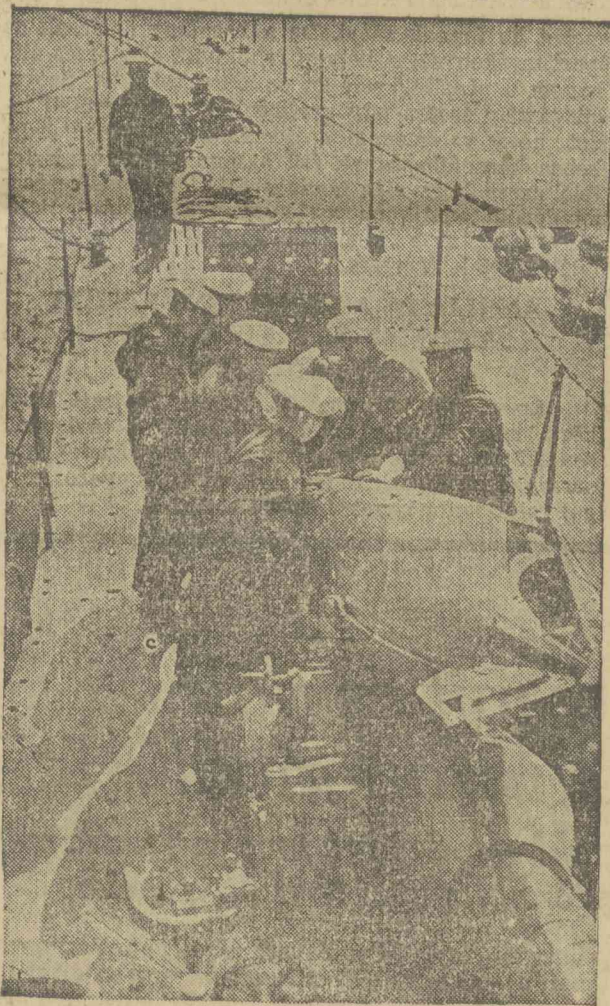
Ilyenformán a Vatikán közbelépése csak egyetlen egy — bizarr — esetben lett volna eredményes: ha együttvéve akkora haderőt tudott volna a béke szolgálatába állítani, mint amekkora az összes hadviselő és a részben, vagy teljesen mozgósított államok harci készültsége. Ez az eshetőség azonban fából — vaskarika. A holdban létezik csak, Öszentsége egyelőre nem tehet mást, mint a rakoncátlan gyermekeket intó és feddő szülő, aki leveleket, rádióüzeneteket és imákat küld, bánkodik komisz csemetéi baján, gyógyírt helyez sebeikre, de ezidőszert nem tudja kisimítani az ökölboszorult tenyereket...

Szomorúan meglepő emellett, hogy a Vatikán félreismerhetetlenül békekereső, mindenkor a fénkölt emberiség elveit alkalmazó magatartását is kikezdi a háborús uszítás, a felelőtlen sajtópropaganda. Mindkét oldalról szívesen vennék, ha a Vatikán lecsatlakozna a hadviselőik igaza mellett. Ezért kap a háború kezdete óta egyre több figyelmet a Vatikán félhivatalosa, az

Osservatore Romano is. E lap homlokán a hit és az igazság védjegye ékeskedik: „Non prevalerunt” — Nem vesznek erőt rajta a sötétség szellemei! „Unicuique suum” — Kinek-kinek a maga jogát! — A hit és az igazságosság a Vatikán erkölcsi mértékének alapja s ennek mind a magánviszonyok, mind a nemzetközi viszonyok terén való érvényesülése tekintetében a Szent-szék nem ismer megalkuvást, mert csak így jöhet létre a helyes meggyőződés, mely a társadalmi élet rendjét biztosító jogszabályokat sohasem helyettesítheti az erőszak és önzés eszközeivel.

Az Osservatore Romano szigorú tárgyilagosságára mi sem jellemzőbb, mint az, hogy aki ugynevezett „szenzációkat” keres hasábjain, nagyon csalódik. Hírszolgálatára szinte a késlekedésig megfontolt, körültekintő. Az olaszok enyhe iróniával meg is jegyzik: az Osservatore csak akkor írja meg a híreket, amikor már — igazak. De éppen ezért Olaszországban csak úgy, mint a külföldön, a komoly újságolvasó annál nagyobb figyelemmel fordul a lap felé. Mosolyognunk kell az egyik erdélyi, magyar nyelven megjelenő napilap ama híradásán, mely szerint az Osservatore a papok és néhány buzgó katolikus lapja csak. Ha ez így volna, nem szívszentek volna fel oly idegesen most Olaszországban a lap kisállamokat védő állásfoglalására. Ha csak kevesek lapja lenne, szükségétlen volna az árusítási tilalom s a sok prüszkölés. Az Osservatore ott van sokezer olasz család asztalán és elsőrendű közvéleményalakító tényező Itáliában.

Nálunk is foglalkoztak a lapok az Osservatore Romano uccai elégetésével. Az eset valóban megtörtént, de korántsem oly „országos jelleggel”, mint egyes illetéktelen sajtóorgánumok világgá kürtölték. Tény az is, hogy nem a csöcse-

Német torpedóromboló fedélzetén.

Éjszakai szóváltás közben bicskávai szivenszurta ellenfelét, aki meghalt

Nikolics János harminchárom esztendőes meghalt munkás, aki a Closca-ucca 48. szám alatt lakik, este kilenc óra után hazafelé sietett, amikor a Dobosan-ucca és Rotariu-ucca sarkán beléje ütközött egy rohanó fiatalember. Az illető Gergely László, a Tiburtiu-ucca 15. szám alatt lakó huszonnyolc éves munkás volt. Nikolics és Gergely, akik régi ellenszenvvel viseltettek egymás iránt, az összeütkezés miatt szóvitába elegyedtek és egyik a másikat okolta. A szóvitából tettelegesség lett, amelynek során Gergely László bicskát rántott és azzal többször mellbeszurta Nikolicsot, majd elrohant. Nikolics Jánost, aki vértől borítva összerogyott, a járókelők találták

meg és értesítették az esetről a mentőket. Mire azonban a mentők megérkeztek, a szerencsétlen ember már meghalt. A gyilkosságnak nem volt szemtanúja, azonban a szomszédos uccák több akója látta a szaladó Gergelyt és ezek vezették nyomra a rendőrséget. A rendőrség egész éjszaka kereste Gergely Lászlót, akit hajnali három óraker megtalált. A rendőrségre vitték, ahol beismerte a szurkálást, de kijelentette, hogy csak kisebb sebet akart Nikolicson ejteni. Amikor megtudta, hogy ellenfele meghalt, kétségbeesetten sajnálkozni kezdett. Gergely Lászlót a nyomozás befejezése után átadják az ügyészségnek. Nikolics holttestét boncolni fogják.

lék hordta máglyára a lapot, azon egyszerű okból, hogy Olaszországban ma sehol sincs — csöcselék. Fasiszta ifjak ragadtatták el magukat, mert az Osservatore az olasz külpolitikának nem egészen kedvező beállításban ítélte meg az újabb háborús eseményeket. Hogy ez nem tetszik a nemzeti érzéstől tulcsorduló fasiszta fiataloknak s bizonyára magának az olasz kormánynak sem, azon nincs semmi csodálnivaló. Ma az olasz érdekek azt kívánják, hogy a Duce mögött egységes nép és hadsereg sorakozzék fel, minden percben készen a háborús beavatkozásra. A sorsdöntő pillanatokban megoszló nemzeti közvélemény igen könnyen a siker és győzelem sírósója lehet. Mindenesetre kínos ez az eset, de túlkorai volna belőle arra következtetni (mint egyesek sietnek ezt nagyképpen megállapítani), hogy az olasz nép lelkileg szembeheilyezkedett volna a Vatikánal.

A célzatos hírek nyomán az itteni magyar olvasó vegyes érzelmekkel telve látta, hogy sietnek egyes lapok a Vatikán védelmére. Olyanok, amelyek eddig talán tudomást sem vettek arról, hogy az Osservatore Romano él és virul. A tájékozatlan, buta írások mellett akadt egy-két komoly megnyilatkozás is. Olvastunk például oly vezércikket is, amely az Osservatore Romano nagy erkölcsi szempontjait „meltatta, meglehetősen jóindulattal, de a saját jóltájékozottságát oly tájékozatlansággal elegyítette, hogy feltehető, a cikkíró kezében talán sohasem járt az Osservatore. Mert az egész cikk folyamán — mint nem egyszer híradásaiban is — Osservatore Romana-ról és nem Romano-ról tesz említést. Nevetséges kis gikszer, szinte szégyeljük szóvá tenni, de mert állandó és következetes, éppen elég bizonyíték arra, hogy... hej... hányszor is irunk olaszmiről, amit nem is láttunk, — „mintha láttuk és ismertük volna...”

A jóindulatú írások mellett azonban komisz célzatosággal is találkozhattunk. Hol az Osservatore „betiltásáról”, — hol a Vatikán „demokratábarát” politikájáról, hol pedig az újpogány mozgalomtól „rettegő” pápáról olvashattunk zagyva összevisszaságokat. Tudjuk, hogy a háború kíméletlensége átviharzik a sajtótudósításon is, de a legnagyobbfokú izléstelenségnek és gonoszságnak kell minősítenünk azt a szándékot, mely a Szentszék ősi, nemzetkefeletti, pártatlan magatartásából valamelyik hadviselő oldalára igyekszik állítani. Az Egyház létalapja az az elgondolás, hogy minden nép és nemzet anyja. Mindegyiket egyformán akarja kiművelni, lelkileg gazdagítani, erkölcsi erővel telíteni, — de egyiket sem a másik rovására. A világháborút követő békekonferencián éppen azért nem vett részt a Szentszék, mert nem látta ott kellőképp biztosítva az igazságos béke rendszerét, amit a bekövetkezett tények is igazolnak. Viszont ma sem követheti a nemzeti, faji, vagy kaszt vallásokat, amelyek saját népüket égig magasztalják, minden más nemzetet azonban saját céljaiknak alávetni és kihasználni igyekezzenek. Ez a keresztény gondolkodás, melytől az Egyház el nem térhet. Nem térhet el a szövetségesek javára sem. Szemszédett hazugság sok lap ama beállítására, hogy a pápa a szövetséges hatalmakat, „mint ilyeneket”, pártolja. A pápa mindig s mindenütt az igazságot keresi és híveinek boldogulását. Ezt a nagy felelősséggel járó feladatot ma is teljesíti s nem szorul reá holmi zavaros gondolkodású, a dolgokat mindig a saját szájukéze szerint megmagyarázni igyekvő, fogadatlan prókátorok vállveregetésére.

Kulcsár Kálmán

CORSO mozi

Holnap bemutató előadása

Az élet komédiása

című filmnek, melynek főszerepeit NORMA SHEARER és CLARC GABLE, a filmművészet kitünőségei játsszák. A film Sjerwood hasonló című szindarabja után készült és elnyerte a legnagyobb amerikai filmdíjat. — Ugyanezt a díjat eddig csak Az édes anyaföld, Emberek fehérben és Árviz Indiában című filmek nyerték el.

Ma utoljára:

Graham Bell élete

Paramount hirdó: Oslo megszállása — a lakosság menekülése. Délután 3 óraker 18 leies helyáarak

Cáfolják a dán mozgósításról elterjedt híreket

Koppenhágából jelentik: A dán lapok cáfolatot közölnek, amely szerint hivatalos helyről valótlanként minősítik azokat a híreket, amelyek szerint Dánia fegyverbe szólította volna a hadsereg és tengerészet néhány egységét.

Pénteken mondja el Mussolini nagy érdeklődéssel várt beszédét

A német-olasz „acélszerződés” megkötésének egyéves fordulója

Berlinből jelentik: A német-olasz szövetségi szerződés aláírásának első évfordulóján a német-olasz sajtó hosszú cikkekben mutat rá a berlin-római tengely változatlan szilárdságára

és a két nép közötti barátság megdönthetlenségére. A Berliner Börsenzeitung azt írja, hogy küzdelmes év telt el a szövetség megkötése óta, de ezek az események egy pillanatra sem ingatták meg a szövetséget. A nyugati hatalmak minden igyekezete kimerült abban a kísérletezésben, hogy Olaszországot kéréssel, vagy fenyegetésekkel Németország halálos ellenségeinek táborába csalják át. Most már be kell ismerünni, hogy hiábavaló ábrándokat kergettek. Clano gróf olasz külügyminiszter kijelentette a szövetség megkötésének napján, hogy Olaszország és Németország Európa történelmének élére állt. Ez az elmúlt év beigazolta, hogy ezt a két szövetséges nagyhatalmat megilleti ez a szerep.

Hasonló szellemben ír az évforduló alkalmával valamennyi német lap. Az olasz sajtó is hosszú cikkekben méltatja az egy éves évfordulót. A Messagero azt hangoztatja, hogy a két forradalom találkozott a két évszázados uralom megdöntésére. Ennek az uralomnak a megdöntését pedig elsősorban a két nép vezérei biztosítják.

Rómában úgy tudják, hogy Mussolini miniszterelnök nagy érdeklődéssel várt beszédét, amelyben minden valószínűség szerint az olasz elhatározást fogja bejelenteni, pénteken mondja el Nápolyban. A hivatalos Róma úgy az elkövetkezendő utazás, mint a beszéd tartalma tekintetében teljes hallgatásba burkolódik.

Rómából jelentik: Az olasz-német szerződés évfordulójával kapcsolatban a Tevere című lap hangoztatja, hogy az „Acélszerződés” elnevezés teljesen kifejező, mert nemcsak a hadsereg együttműködéséről, hanem a két nép akaratának törhetetlen egységéről van szó. Olaszország és Németország a világháború után kölcsönösen olyan őszinte barátságot tanusított egymás iránt, hogy azt egyik fél sem felejtheti el. Ez az egyezmény nem semmisíthető meg és mindazok, akik ebben reménykedtek, csalódtak. Mussolini és Hitler akaratai találkoztak ebben az egyezményben, amely a belőle születő új Európa alapjainak minősíthető.

Roosevelt ismertette a nemzetvédelem programját

Kevés amerikai hagyja el az európai országokat.

Washingtonból jelenti a Reuter: Roosevelt elnök az egyik sajtóértekezleten kijelentette, hogy repülőgépekről gépfegyverrel még soha sem támadtak meg menekülőket, mint mostan. Kijelentette, hogy az Egyesült Államok figyelembe veszik a hadviselésnek ezt a módját és alkalmazták a nemzetvédelem programjában. A program pontjai a következők:

1. A háboru pusztításai után az Egyesült Államokban ne tűnjön fel egyetlen milliomos sem.

2. A munkásság ne igyekezzék kihasználni a helyzetet, hogy előnyökhöz és kiváltságokhoz jusson.

3. A kormánynak nincsen szándékában, hogy hozzányuljon az utóbbi évek szociális megvalósításaihoz.

Hull külügyminiszter kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy a külügyminisztérium felszólította ugyan az Európa veszélyes részein tartózkodók amerikai állampolgárokat, hogy távozzanak onnan, a figyelemztetést mégis csak kevesen vették figyelembe.

Angliából egyetlen amerikai sem utazott Amerika felé és az európai kontinens többi részéből csupán 75 személy érkezett Bordeauxba.

(Rador.)

Üzlethelyiségünket áthelyeztük!

Uj címünk:

IV. Bulev. Carol Nr. 16.

(Cultura könyvkereskedés mellett)

„LOUVRE“

TEXTIL ÉS DIVATARUHAZ

Anglia vezérei a husz esztendő fegyverszünet után...

Az angol alsóház kétnapos drámai vitájában a világhírnévű kétségtelenül Lloyd George bozontos, őszüstökű fejét reflektorozta meg. Alig pár nappal ezelőtt ősi kerületében, a walesi Caernarvenben első megválasztásának ötvenedik évfordulóját ünnepelték meg. Ha megírjuk, hogy huszonhét éves korában választották meg először a walesiek hasonvérűen kelta honfitársukat MP-vé, Member of Parliament-té, akkor könnyű kiszámítani, hogy a „walesi varázsló”, ahogy Albionban hívják, most kerekén 77 éves.

Az ilyen kort megért államférfiakat Angliában is, másutt is, kissé elnyűtt jelzővel szívesen nevezik, „great old man”-nek, nagy öreg embernek. Lloyd George-zsal kapcsolatban használni ezt a jelzőt azonban nemcsak udvariatlanság, de a valóság egyenes megcsúfolása volna. Mert Lloyd George minden, csak nem öreg ember. Bár a brit parlament atyjának nevezik, lévén a „parlamentek anyjának” legidősebb tagja, temperamentumban, harci kedvben, szellemi frissességben és debattéri készségben, de nem utolsó sorban tisztánlátásban is a legfiatalabb korosztályok közé tartozik. Ugyanakkor éppoly határozott és energikus, mint amikor 1916 decemberében a saját pártjabeli Assuith-t megbuktatva, kezébe vette Nagy-Britannia kormányának vezetését és kiharcolta hazája számára a győzelmet.

Sajnos, az észszerű békét már nem tudta a párisi „big four” között kivívni és részben ez is oka annak, hogy Lloyd George-nak új világháborút kellett megélnie.

A MAGANOS IFJÚ ÉS A MAGANOS AGGASTYÁN

Az angol közvélemény egy része biztonságban érezni magát, ha Lloyd George a brit kormány rendelkezésére bocsátaná világháborús tapasztalatait és elszánt, határozott háborúvezetést. Ennek egyelőre van egy legkevésbé sem leküzdhetetlen nehézsége: Lloyd George ugyanis ma az angol alsóház erdejében teljesen magános szálfá, aki nem tartozik egy párthoz sem. Mint annyi sok más nagy emberé, az ő élete is oda toroklott vissza, ahonnan elindult: a politikai társatlanságba. Volt idő, mikor a legnagyobb angol pártnak, a liberális pártnak vezéréként négyöt-száz képviselő torlódott mögötte, most azonban éppúgy az one man's party vezére és egyetlen tagja, mint amikor 1890-ben csekély nyolc szó-többséggel először megválasztották.

Szegény walesi parasztszülők gyermekeként nagynehezen megszerezte az ügyvédi diplomát, de olyan földhözragadt prókátor volt, hogy az ügyvédi talárját sem tudta megvenni. Földi javak helyett viszont annál bőségesebben áldotta meg az ég szellemi javakkal, mindenekelőtt ragyogó szónoki tehetséggel.

Az angol parlament általában szegény nagy szónokokban, a mai aktív államférfiak közül a legjobb szónoknak tartot Churchill is selyvőt és — dadog. Lloyd George azonban nem angol volt, hanem walesi.

Ellentmondásokkal, kitérőkkel gazdag politikai pályája azzal kezdődött, hogy Wales tartományban felidézte az angolok által kiirtott walesi bárdok szellemét és külön walesi önkormányzatot követelt a régi gael nyelv életrekelésével és jogába való visszahelyezésével. Egyszóval nemcsak az első angol népszónok, de az első nemzetiségi agitátor is volt. És ez a szakadár, a kis Wales békanerspektívájában látó s gael nyelven lázó szegény fiskális volt az, aki megmentette a 40 millió km² nagyságú British Empire létét és egységét.

Lloyd George azonban nemcsak mint minciós miniszter, mint hadügyminiszter és mint a brit háborús kabinet feje mentette meg Angliát, hanem mint szociálpolitikus, avagy ahogy pályája kezdetén nevezték — mint demagóg is.

Ő volt az első képviselő, aki 1890 táján nem-

csak a parlamentnek dűnyögött egyhangúan, monotonon, hanem aki „kibeszélt az alsóház ablakain”. „Az én hallgatóságom az egész ország” — írta ekkoriban naplójába.

BOTRÁNY A POROSZ HERCEG TÉRD SZALAGRENŐJE KÖRÜL

Mint „enfant terrible” mutatkozott be az alsóházban és az maradt 77 éves korában is. Bemutatkozása különös botrányok között történt. Az alsóházban benyújtottak egy sablonos javaslatot, mely Henrik porosz hercegnek, Vilmos császár öccsének a térdszalagrenddel történt kitüntetésé alkalmából felmerült 139 font költség megszavazását kérte. Ilyen természetű javaslatok felett azelőtt vita nélkül napirendre tért az alsóház. De nem így most. Felállt Lloyd George és olyan hangon, mintha a walesi parasztnak, foltozó vargáknak beszélt volna, azt kérdezte, milyen szívességet tett a porosz herceg Angliának, hogy helyette az ország fizesse a kitüntetés költségeit akkor, mikor a walesi bányavidéken éheznek az emberek.

Ez új hang volt az alsóházban. Liberális és konzervatív honatyák egyaránt „shoking”-ot mondtak, az orrukát fintorították a legkevésbé sem decens hangon, hisz akkor még nagy volt a barátság a Buckingham Palace és Potsdam között, azonban odakinn az országban a nép, Lloyd George „igazi hallgatósága” felfigyelt erre a hangra és kívülről tapsolt neki.

Az alsóházban ő adott kifejezést először a szóhoz nem jutott tömeg érzelmeinek. És ez az idejében elhangzott figyelmeztető hang, amely az angol politikai élet vezetőinek figyelmét ráirányította a szociális problémákra, az elnyomott tömegek materiális és szellemi hiányszorításainak kielégítésére, nagy társadalmi megrázkódtatásoktól óvta meg a századeleji Angliát.

Kedvünk volna végigfutni Lloyd George szociális alkotásain, hogy ne csak a világháború és a párisi környéki békék Lloyd George-át lássuk benne. Az események azt mutatják, hogy a szociális tettvágy által ösztönzött Lloyd George alkotásai maradandóbbak voltak, mint a „peacemaker”, a békeszerkesztő Lloyd George-é. Ez a műve összeomlott, mert — emlékirataiban késő kiábrándulással és helyrehozhatatlan mea culpa-zással maga állapítja meg — ingoványra, hamis adatokra és meghamisított eszmékre építették fel.

HÚSZÉVES FEGYVERSZÜNET

Amikor 1918 novemberében az újjongó londoni tömeg az „Armistice Day”-t, a fegyverszünet napját ünnepelte, fenn a miniszterelnökség szobájában némán, magábazárkóztottan, sápadt arccal ült egymással szemben két férfi: Lloyd George és Winston Churchill. Az ucca örömmármorban tobzódott, a két férfi, akiknek legnagyobb részük volt a háború megnyerésében, fáradtan hallgatott. Lelkük a győzelem napsugárzásából elkalandozott a jövő sötétebb tájai felé és nem tudott beleolvadni a győzelemittas tömeg újjongásába. Talán az elkövetkező, a most elkövetkezett újabb véres idők árnyéka húzódtott a lelkiükre és megsejtették azt, mennyire igazá vilt Lloyd George-nak, amikor a háború befejezésének napját nem engedte elnevezni a „Győzelem napjára”-nak, hanem csupán a „Fegyverszünet napjára”-nak. Mert most már tudjuk: az, amit ama két férfi a Downing streeten sejtelmesen megértett, nem a „győzelem”, hanem csak a „fegyverszünet” korszakának kezdete volt Anglia számára.

Most, hogy a fegyverszünet véget ért, Churchill máris elfoglalta világháborús posztját. Talán nincs messze az idő, amikor a brit világhírodalom érdeke Lloyd George számára is megírja a bevonulási parancsot...

HIREK

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhöz való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolcvan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak havonta házhöz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

18-10 és este 10 óra után: 28-17

Mikor még én is

— Urnapra —

Emlékszem, mikor még én is
jöttöd elé virágot hintettem,
hogy puha legyen lépted
és feléd hívő csókkal intettem.

Emlékszem, mikor még én is
forrón, jobban és ájtatosabban hittem,
szórtam, szórtam hitem rózsáit
és szívem kosarát földiszítve vittem.

Es most töviset és bojtortjánt szórok,
lábad elé kavicsot hintek,
ha jössz, fejem szegyenkezve lehajtom,
mert rózsá helyett bűnököt viszek.

Ó, nagyon-nagyon vágnék, nagyon szeretnék
csak még egyszer rózsahintő lenni...
En Istenem, mért nem nő meg jószágunk?
Mért kell csak a gyermeknek növekedni?

Ha még egyszer, csak még egyetlen egyszer
az Ur Napján rózsahintő lehetnék,
s a körmenetben — bár, mint felnőtt ember —
gyermekszívvel ujjongva résztvehetnék!

Török Ilonka

— **Elsüllyedt angol aknalerakó hajó.** Londonból jelentik: Az admirális jelenti, hogy a Prince Victoria nevű aknalerakó hajó aknába ütközött és elsüllyedt. A parancsnok, két tiszt és a legénység 31 tagja a tengerbe fulladt. (Rador.)

— **Letartóztatott legionáriusok.** Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium jelenti: Horia Sima és Patrascu, a külföldre szökött volt legionáriusok május 19-én a hatóságok kezébe kerültek és letartóztatták őket.

— **A Hlinka-gárda új főparancsnoka.** Pozsonyból jelentik: A Német Távirati Iroda közli, hogy Tiso államelnök elfogadta Mach Sándor lemondását és a Hlinka-gárda főparancsnokává Galán Ferencet, a nap-párt helyettes vezértitkárát nevezte ki.

— **Borzalmas családi tragédia.** Bucurestiből jelentik: A Carol parkban önkivületi állapotban találtak egy jól öltözött asszonyt, akit azonnal kórházba szállítottak és megállapították, hogy Somnalin pasztillákkal öngyilkosságot kísérelt meg. Az orvosi segítség eszméletre térítette. Megállapítást nyert, hogy Ionescu Constantanek hívják, 40 éves. Öngyilkossági kísérletét családi okokból követte el. Az életunt asszony férje, Ionescu Romulus, amikor értesült felesége tétéről, szívenlőtte magát és nyomban meghalt.

(—) **Ismét drágult a külföldi posta.** Az aranyfrank árának emelkedése következtében a külföldi levelek portója ismét megdrágult. Németországba, Jugoszláviába és Törökországba a közönséges levél díja az eddigi tizenkét lei helyett tizenhárom, a többi európai országba — így Magyarországra is — az eddigi tizenöt lei helyett tizenhat leies levéldílyet kell ragasztani.

(—) **Villamos kocsí és autó karambolja.** Este fél tizenkét óra körül a Regele Ferdinand-körúton egy három számú villamos kocsi, amely a színházi közönséget szállította haza, belefutott egy a mellékútcából jövő autó. Szerencsére mindkét jármű lassan haladt és így a közönség rémületén kívül nem történt semmi baj. Az autó sárhányója megrongálódott.

A kisösszegű vásárlások fizetési blokkja

A temesvári kiskereskedők és kisiparosok küldöttsége megjelent a pénzügyi kerületi felügyelőségen és szóváltette azon újabb rendelkezést, amely szerint a két százalékos nemzetvédelmi bélyegilletékekkel kapcsolatban az ötven leinél kisebb vásárlásoknál is kell a fizetési blokkot kiállítani és kiszolgáltatni. Az érdekeltek küldöttség szónokai hivatkoztak arra, hogy a jelentéktelen összegű vásárlásoknál is kötelező fizetési blokk kiállítása rendkívül sok munkát ad, azonkívül az elhasznált fizetek többbe kerülnek, mint amennyi haszon ezeknél a kis eladásoknál mutatkozik. Utaltak arra, hogy a törvény szerint a fizetési blokk csak azon eladások után szolgáltatandó ki, amelyeknél a két százalékos nemzetvédelmi illetéket felszámítják, vagyis az ötven leit meghaladó vásárlásoknál. Kérték az újabb rendelkezésnek ilyen értelemben való megváltoztatását a pénzügyminisztériumban kieszközölni. Az illetékes pénzügyi tisztviselő kijelentette, hogy a szóbanforgó miniszteri rendelet a fizetési bónok nyilvántartásában könnyítést hozott, amennyiben az egyes tételeket nem kell már naponta külön bevezetni, de az ellenőrzés érdekében mutatkozik szükségesnek, hogy az ötven leinél kisebb vásárlások esetében is ki kell állítani a fizetési blokkot. Az előterjesztett kérelemről jelentést tesznek majd Tautu Vasile dr. kerületi pénzügyi felügyelőnek is.

(—) **A királyi helytartó szemleútja.** Marta Alexandru dr. királyi helytartó tegnap reggel gépkocsin Prosteanu Coriolan kabinetfőnök kíséretében Szörénymegyébe utazott szemleútra. A helytartó meglátogatta Lugost és a megye több községét.

(—) **Júniusban költözik új helyiségébe a betegégyelőpénztár.** A főpostával szemben a Regina Maria-úton emelkedik a betegégyelőpénztár új palotája, amelynek belső berendezése is hamarosan elkészül. A betegégyelőpénztár június közepén költözik új otthonába.

— **Úrnapiján megjelennek az ardeali magyar napilapok.** Úrnapija a római katolikus egyház egyik legszebb és legmagasztosabb ünnepe. A kereszténység mindig mély ájtatossággal ünnepli meg Úrnapiját és az ünneplésből kivette részét mindenkor a magyar sajtó is, amelynek szorgalmas munkásai ezen a napon pihentek és így természetesen az ünnepet követő napon a lapok nem is jelentek meg. Most azonban izgalmas és nyugtalan időket élünk, amikor világtörténelmi események robbannak ki máriól-holnapra, a közönség hírszomja kétszeresen felfokozott és az olvasó mindennap megköveteli a maga megszokott ujságját. Ez készítette az erdélyi magyar sajtót arra, hogy ebben az évben kivételesen Úrnapiján is folyják a munka és ezen a nagy ünnepen dolgozzunk. Nyomatékosan hangsúlyozzuk, hogy ez csak kimondottan azért történik, hogy a közönség ne maradjon hírszolgálat nélkül. Így tehát lapunk pénteken reggel a megszokott időben jelenik meg.

— **Eltűnt a bab a piacról.** Bucurestiből jelentik: A bab továbbra is hiányzik a piacról. A Semmalul című lap azt írja, hogy a bab árának 18 leiben történt meghatározása után egy ideig még titokban 26—28 leiert hozták forgalomba a száraz babot. Ma azonban ezt semmilyen árbán nem lehet kapni.

— **Lengyelország nem ismeri el Vilna elesését.** Genfből jelentik: A népszövetség mellett működő lengyel bizottság részéről kijelentették, hogy nem veszik tudomásul Litvániának március 29-én tett nyilatkozatát, amelynek értelmében Vilna Litvániához csatolták. Lengyel részről kijelentették, hogy mindaddig, amíg Lengyelország a szövetségek oldalán háborút visel, semmiféle elcsatolást nem eszközölhetnek érvényesen.

(—) **Elhunyt görög katolikus vikárius.** Lugoson meghalt Marianescu Ioan dr. pápai kamarás, görög katolikus püspöki vikárius. Marianescu dr. hittudományi tanulmányait Rómában végezte és több teológiai munkát is írt. Nagy részvét mellett temették.

(—) **Életunt agastyán.** Nagyjécsa községben Dohr Miklós nyolcvanegy esztendőes gazda házában padlásán fölakasztotta magát és meghalt.

(—) **A Társadalomtudományi Intézet megalakulása.** Temesvárott tegnap folyt le a Társadalomtudományi Intézet megalakulása. Az ülésen, amelyen Blajan Victor mérnök elnökölt, számos szociológus és közíró jelent meg. Grofsoarean Cornel dr. volt főpolgármester ismertette az intézet céljait és alapvető szabályait, mire egyhangulag kimondották a megalakulást. Elnökké Grofsoarean Cornel dr. volt főpolgármestert választották meg, azonkívül megalakították a választmányt is. A közgyűlés hódoló táviratot küldött Carol király öfelségének és táviratilag üdvözölte Gusti egyetemi tanárt, a Társadalomtudományi Intézet országos vezetőjét.

Svájcot nem fenyegeti semilyen veszély

Bernből jelentik: A szövetségi elnök a szövetségi tanácsban ismertette a nemzetközi helyzetet és többek között kijelentette, hogy Svájc ellen semmiféle fenyegetés nem irányul és, hogy erélyesen szembe kell szállni azokkal a hamis hírekkel, amelyek főleg a külföldi rádióállomásoktól hallhatók.

(—) **Elítélt rágalmazó.** A törvényszék tegnap ítélkezett a vizsgálati fogságban levő Avramescu Ion ügyében. Avramescu néhány hónap előtt Trattner Viktor pénzügyi felügyelő, továbbá Fettich József és Sasu Gheorghe pénzügyi tisztviselők ellen cikket írt és azokat súlyos vádakkal illette. Avramescu ellen rágalmazás miatt eljárás indult. A tegnapi tárgyaláson a panaszokat Metea Octavian és Tenchea Ion dr. képviselték, a vád képviselője Brauceanu ügyész volt. A törvényszék Avramescut bűnösnek mondta ki és egy évi fogházra, valamint kilencezer lei pénzbüntetésre ítélte.

Száz év óta bevált

J. Pserhofer pilula

elhájasodás, székrekedés és
egyéb emésztési zavarok ellen
Ügyeljen az eredeti csomagolásra!

(—) **A második kamarazenehangverseny a városi Kultúrpalotában május 30-án csütörtökön este kilenc órakor lesz a temesvári kamarazene társaság (Freund Leo, Suciú Ioan, Erdély dr, Brandeisz és Gorianz Doro) rendezésében. Öröndetes, hogy a távoli Nyugaton tomboló harci zaj nem zavarja békés országunk életét és így a százados múltú díszes hangversenyterem ismét falai között látja városunk művészetkedvelő közönségét. A csütörtöki hangverseny műsora Händel brácsa-szonátáját, Schubert hervadhatatlan szépségű zongora-hegedű-gordonka hármását (Op. 99.) és Cézár Frack nagyvonalú kvintettjét foglalja magában. A hangversenyen közreműködik Humita-Secosan Sylvia hangversenyének vezető Grétry, Bizet, Rossini szerzeményeinek előadásával. A 100—25 leies jegyek a városi színház pénztáránál már kaphatók.**

(—) **A Magyar Népközösség szervezkedő gyűlései.** A Magyar Népközösség bánsági központja az illetékes hatóságoktól a következő szervezkedő közgyűlések tartására kapott engedélyt: Blaskovics-telep május 25-én, szombaton este hat órakor a Szilávik-féle vendéglőben, Józsefváros június 2-án délelőtt tizenegy órakor a Magyar Házban, Rónác június 2-án este hat órakor az Illés-féle vendéglőben, Belváros június 9-én délelőtt tizenegy órakor a Magyar Házban.

A régi sírhelyek megváltási összege újra fizetendő

A városi temetkezési vállalat, amelynek élén Balea Aurel igazgató áll, hét temetőt kezel és gondoskodik azok fenntartásáról. Miután a fenntartás sok költséget emészt föl, a temetkezési vállalat felszólítja mindazokat a családokat, amelyeknek valamely temetőben kriptájuk, vagy sírhelyük van és amelyek engedélye lejárt, hogy az engedélyt újból kiváltsák, illetve a hely használatáért megállapított városi illetéket lefizessék. A kriptákra ötven, a sírokra huszonöt esztendőre szól az engedély. Amennyiben a lejárt engedélyeket az érdekeltek családok kilencven napon belül nem újítják meg, a városi temetők kezelősége szabadon rendelkezik a helyvel. Kriptáknál az illeték minden négyzetméter után négyszáz, a főútvonalak mellett hatszáz lei, sírhelyek után háromszáz, a főútvonalak mellett pedig ezerkétszáz lei.

A temető kezelősége felhívja az érdekeltek családokat arra is, hogy tatarozásra szoruló kriptáikat haladéktalanul javíttassák meg. Bármilyen építkezés a temetőkben csakis a temetői kezelőség engedélye alapján lehetséges. A temetőben beépített tárgyakat és anyagokat nem szabad eladni.

A sírok ápolása, tisztántartása és a virágok öntözése a hozzátartozók joga. Ezt azonban rábíthatják hivatásos kertészekre, vagy a temetők alkalmazottaira is. Ez utóbbiak a sírok ápolását sironként és hónaponként negyven leiert végzik és arról nyugtát adnak. Tilos a sírok gondozását olyan személyekre bízni, akik ezt üzletszerűleg végzik.

Angyal elragad egy férfit

Emlékezés Csajkovszkijra születése centennáriumán

Egy régi pétervári kolostor kertjében sír-
emlék áll fehér kőszikla, melynek tetején férfi
mellszobra látható; mögötte magasraemelt fő-
vel, széttárt szárnyakkal angyal száll az ég felé
és mintha magával ragadná a férfit. A szikla
talpazatánál másik angyal ül, belemerülve egy
könyv tanulmányozásába. Csajkovszkij sírja ez.

A két angyal a szárnyaló tehetség és a buz-
gó szorgalom jelképei. Ez a két vonás, amely
talán legjobban tükrözi vissza örökké élő szel-
lemét. Élete során Csajkovszkij bámulatos sok-
oldalúságról tett bizonyosságot. Alkotásai felöle-
lik a zeneszerzés minden terét és bár születésé-
nek ime, már 100-dik évfordulóját ünnepli a föld
zenevilága, írása ma is friss és eleven maradt.

Az alábbiakban néhány jellemző képet mu-
tatunk be a nagy zeneszerzőről olvasóinknak.

Csajkovszkij igazi lírikus és talán éppen
ezért olyan nagy a népszerűsége. Dallamaiban
annyi gyengédség, annyi báj lakozik, hogy aki
egyszer hallotta valamelyik melódiáját, nem
tudja egyhamar elfelejteni.

Ha be akarnánk sorozni a zeneszerzők va-
lamilyik csoportjába, nehéz feladat elé kerül-
nénk, mert az ő zenéje felöleli a zeneszerzés
minden ágát.

Megközelítően azt mondhatnánk, hogy Csaj-
kovszkijnek valahol Gounod és Schumann között
van a helye. Mítveiben egyedül Gounod zenéje-
nek külső csillogó pompája Schumann dallamai-
nak belső melegségével.

Ippolitov-Ivanov, a kiváló orosz zeneszerző
professzor szerint Csajkovszkij volt a világ leg-
nagyobb melódistája.

„Kiváló technikájával, finom hangszere-
léssével a dallamai tónusán olyan megkötően
finom csipkészerű zenei rajzot alkotott, hogy
én — mondja Ippolitov-Ivanov — őt mindig úgy
mutatom be tanítványaimnak, mint a zenei elő-
kelőség, forma és stílus mintaképet.”

A nagy zeneszerző rendkívül érzékeny volt
opereáinak sikerére, bár nem sokra becsülte ezt
az ágat.

„Tartózkodni az operák irásától — hősies
ség, amely hiányzik belőlem — írja egyik levelé-
ben. A színpad cifrasága ellenállhatatlanul vonz
magához.”

Amikor egyik operáját, a „Vakula ko-
vacs”-ot a pétervári közönség hidegen fogadta,
a külszák mögött zokogásban tört ki.

„Jevgenij Anyegin” világszerte ismert ope-
rája bemutatásáról Napravnik, az ismert nevű
zeneszerző és rendező a következőket meséli:

(—) Urnapja. A római katolikus egyház
ma, csütörtökön üli meg Urnapját, amely al-
kalomból az összes templomokban ünnepi nagy-
misék lesznek. A belvárosi székesegyházban dél-
előtt tíz órakor kezdődik a nagymise és azt Kay-
ser Lajos nagyprépost pontifikálja fényes se-
gédlettel. Szentbeszéd nem lesz, mivel este a
májusi ájtatosság alkalmával lesz prédikáció.
A szokásos urnapi körmenetet tudvaleg már
az elmúlt vasárnap megtartották a Belvárosban
míg a külvárosban május 26-án, most vasárnap
lesznek az urnapi körmenetek. Az egyes plébá-
niatemplomokban ma délelőtt szintén lesznek
ünnepi nagymisék és a szertartások során a
vasárnapi miserend érvényesül. A Gyárváros-
ban a vasárnapi urnapi körmenetet valószínűleg
a bérmautórol visszatérő Pacha Ágoston megyés
püspök vezeti.

— Ciano olasz külügyminiszter Albániában.
Rómából jelentik: Ciano gróf külügyminiszter
ma délután 4 órakor érkezik Durazzoba, ahol
megtekinti az új kikötőt, a vízvezeték építke-
zést, majd pedig a talaj javítási munkálatokat
és azután folytatja útját Tirana felé. A külügy-
miniszter szombatig marad Albániában, ahol
meglátogatja az ipartelepüket és a folyamat-
ban lévő nagyobb munkálatokat.

— Elhunyt magyar sportférfi. Budapest-
ről jelentik: Mészáros Ervin volt ulánus kapi-
tány, a MAC többszörös törvívó bajnoka, Ma-
gyarország egyik legnagyobb életművésze, ked-
den Budapestben elhunyt.

— Meghalt a „Vörös Emma”. Torontóból
jelentik: A világ legvérengzőbb asszonya, a „Vö-
ros Emma” néven ismert hírhedt anarchista ve-
zér tegnap, 69 éves korában meghalt. Orosz-
országban született, de 15 éves korában kivándo-
rolt Amerikába, ahol számos sztrájkot és sza-
botázst rendezett. (Rador.)

— Harmadik Sándor cár, aki nagyon sze-
rette és becsülte Csajkovszkijt, még trónörökös
korában egy zártkörű hangversenyen egy alkalm-
lammal az „Anyegin”-ből részleteket hallgatott
meg.

— Miért nem adják az Anyegint színpadon?
— kérdezte a trónörökös.

Azt válaszolták: Csajkovszkij fél, hogy nem
lesz sikere és nem adja beleegyezését.

— Tolnacsókják neki, — mondotta a cáre-
vics, — hogy én látni szeretném az Anyegint
operaházunkban.

Igy végre (1884 október 31-én) a világhírű
operája színpadra került.

Csajkovszkij ott volt a színpadon minden
egy próbánál. Megmagyarázta az összes áriák
természetét, beavatkozott a művészek minden
hangsúlyozásába, minden mozdulatába, minden
lépésébe.

— Nem túlzok, — tanuskodik Naprovnik,
— ha azt mondom, hogy Csajkovszkij amíg élt,
maga rendezte az operát. Nemcsak „Anye-
gin”-t, hanem a többieket is és ezen a téren is,
mint a többi vállalkozásaiban, nagy mesternek
bizonyult.

Kortársai tanuskodása szerint finomlelkű,
megértő szívű és bőkezű ember volt. Nem ismer-
te a pénz értékét és ezért, bár jövedelme telje-
sen kielégítő volt, mégis állandóan anyagi ne-
hezségekkel küzdött. 1883-ban Moszkva polgár-
mestere megrendelésére, III. Sándor cár koro-
názására a koronázási indulót írta meg. Művét
Jurgenszon útján küldte el azzal az üzenettel,
hogy azért nem jár honorárium és bizalmas le-
velében meg is magyarázta, miért:

— Két évvel ezelőtt — írta, — amikor egy-
szer olyannyira reménytelenül keveredtem bele
az adósságokba, hogy már nem láttam a kiutat
és ezért részegre ittam magam az éjszaka. Leve-
let írtam a cárnak azzal a kéréssel, hogy az ope-
raházi honorárium előlege gyanánt utaltasson
ki részemre háromezer rubelt. Amikor másnap
felébredtem és el akartam tüntetni a levelet, ki-
derült, hogy szolgám már feladta.

Napokon át borzasztóan szegyeltem magam
és lelkiismeretfurdalást éreztem. Tizedik nap egy
miniszter útján levelet kaptam, amelyhez mel-
lékelve volt az általam kért összeg azzal, hogy
öfélése kéri, hogy a pénzt ajándékként fogad-
jam el. A pénznek nagyon örültem, de ez a his-
tória mindig terhelte a lelkiismeretemet. Akkori-
ban határoztam el, hogy egy alkalmat sem mu-
lasztok el, hogy visszafizethessem ezt az adós-
ságot.

— Német segítség a magyar árvízkarosul-
taknak. Budapestről jelentik: A DNB közli,
hogy az a mozgalom, amelynek során Németor-
szágban ruhaneműeket gyűjtöttek a magyaror-
szági vízkárosultak részére, szép eredménnyel
zárult. A magyar sajtó kiemeli Németország
eme nemes cselekedetét, amely annál is inkább
jelentős, mert Németország jelenleg élet-halál
harcot folytat és saját magának is nagy szük-
sége van. A Magyarság azt írja, hogy ez a cse-
lekedete a legszebben bizonyítja a német birodalom
baráti és testvéri érzelmét Magyarországgal
szemben.

— A Magyar parlament szünete. Budapestről
jelentik: A képviselőház szerdától kezdve május 30-
ig szünetet tart.

— Macsek győzött a községi választásokon.
Zágrábról jelentik: A vasárnap megtartott hor-
vátországi községi választásokon 625 község
közül a parasztdemokrata koalíció, vagyis a
horvát parasztpárt és a horvát független de-
mokrata párt 567 községben kapott nagy többsé-
get. Ebből Macsek pártja egyedül 425 község-
ben aratott győzelmet.

— IDEGEN ÁLLAMPOLGÁROKAT BE KELL
JELENTENI. Az országban tartózkodó idegen ál-
lampolgárokra vonatkozó újabb intézkedésekkel ka-
pcsolatosan az aradi rendőrkvesztura az alábbi köz-
leményt bocsátotta ki: A rendőrség közli a háztulaj-
donosokkal, főbérlelőkkel és mindazon személyekkel,
akiknek házában, vagy lakásában idegen állampol-
gár lakik, hogy 24 órán belül jelenteni kötelesek a
rendőrség állambiztonsági hivatalának, függetlenül
attól, hogy már bejelentették, vagy sem. Akik en-
nek a felhívásnak nem tesznek eleget, azok ellen
az ingatlankönyv törvény intézkedése szerint jár-
nak el, a be nem jelentett idegen állampolgárt pedig
azonnal átteszik a határon, függetlenül attól, hogy
itt tartózkodási engedélyük meddig érvényes.

A Thalia

heti műsora

Csütörtök este 9 órakor:

Pozsonyi lakodalom

Péntek este 9 órakor:

HÁROM A KISLÁNY

Szombat délután 5 órakor:

ARANYMADÁR

(Olcsó helyárakkal.)

Szombat este 9 órakor:

HANDABANDA

Vasárnap délután 6 órakor:

HÁROM A KISLÁNY

Vasárnap este 9 órakor:

PIROS BUGYELLÁRIS

(A legszebb Csepreghy-népszínmű
felújítása.)

Hétfőn este 9 órakor:

GYIMESI VADVIRÁG

(A Magyar Népközösség előadása.)

(—) Nőegyleti mise. A Segítő Boldogasz-
zonyról elnevezett katolikus jótékony nőegylet
minden évben, Boldogasszony napján egyleti mi-
sét tart, amelyen a nőegylet tagjai testületileg
jelennek meg. A mise holnap, pénteken délelőtt
kilenc órakor lesz a püspöki székesegyházban
és azt Kayser Lajos nagyprépost mondja.

(—) Az erzsébetvárosi egyházközség elnö-
köt választ. Az erzsébetvárosi katolikus egyház-
község választmánya ma, csütörtökön este
nyolc órakor ülést tart, amikor is megválaszt-
ják az egyházközség új elnökségét és tisztika-
rát. Az ülést már a múlt hétre kitűzték, de
akkor a tagok nem jelentek meg határozatké-
pes számban és így a mai ülést a megjelentek
számára való tekintet nélkül feltétlenül meg-
tartják. Az erzsébetvárosi egyházközség elnöki
tisztségét hosszú éveken át Pater Kerl Norbert
szalvatorianus plébános töltötte be, a jövőben
azonban nem lesz egyházi elnök és így a mai
választás igen élénknek ígérkezik. A magyar
hívek jelöltje Koszó János dr. eddigi magyar
alelnök, a németek viszont Andres Ferenc dr.
eddigi német alelnököt jelölik az elnöki tiszt-
ségre.

(—) Fogadj vendéget a házába és meglap. Sós
Ilona, aki a gyárvárosi O. Iosif uca 15 szám alatt
lakik, a napokban megismerkedett egy asszonnyal,
aki arról panaszkodott, hogy szegény és lakása sin-
csen. Sós Ilona megszánta az ismeretlen asszonyt és
anélkül, hogy megkérdezte volna kilétét, a házába
fogadta. Azt mondotta neki, hogy nála lakhatik, a
míg valami foglalkozást talál magának és sorsa
jobbra fordul. Az ismeretlen nő két éjszakát töltött
Sós Ilonánál, napközben pedig dolgai után járt. A
harmadik este azonban nem jelentkezett és nem mu-
tatkozott reggelre sem. Sós Ilona biztosra vette,
hogy vendége talált munkát és csak azt furesállotta,
hogy nem jött elbúcsúzni. Nagy volt azonban rémü-
lete, amikor a szekrénybe nézett és felfedezte, hogy
húszezer lei megtakarított pénze és több értékes ék-
szere eltűnt. Ezeket az idegen nő magával vitte és
így igyekezett sorsát jobbrafordítani. Sós Ilona fel-
jelentést tett a rendőrségen, amely most az ismeret-
len asszonyt keresi.

(—) Halálos szerencsétlenség az állomáson.
Orczyfalva község vasúti állomásán több mun-
kás korpával megrakott vasúti kocsit tolt a rak-
tár felé. A kocsit gurulás közben tovább ment a
kelléténél és ezért Reiber István ötvenegy esz-
tendő munkás a vállával támaszkodott neki,
hogy feltartóztassa. A nehéz vagon azonban fel-
lökte a munkást és a kerekek keresztül mentek
rajta. A szerencsétlen ember néhány órai kinlő-
dás után meghalt.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a
következő gyermekek születését jelentették be: Vu-
curescu Smaranda Octavia, Grifonovics Mladen, Ha-
jagos László György, Gáspári Márta.

(—) Halálozások. Meghaltak: Ferenczy József
hetvenöt éves állami nyugdíjas, Konrad Rudolf hu-
szonhat éves vegyértisztító, Petrovici Petre hatvanki-
lenc éves állami nyugdíjas, Karbach Mátyás hetven-
nyolc éves munkás.

Jó üzlet helyett milliárdokat költenek az államok semlegességük megóvására

M-be kerül a semlegesség?

Egész Európában fő a feje a pénzügyminisztereknek, az állami bankok vezéreinek, fejtetőre állította a háború a nemzetközi árucserét, a devizagazdálkodást, mert bizony fizetni kell a nyugalomért.

Mit fizet Európa a semlegességekért?

SVAJC

A svájciaknak katonai kiadásokkal is számolniuk kell. Hónapok óta mozgósítva van a hadsereg nagyrésze, 1940 közepéig 2.5 milliárd frankot számított a szövetségi tanács a mozgósítási költségekre. Ebből csak 1.3 milliárd svájci frankba került a tulajdonképpeni mozgósítás, a maradék az ország megerősítésére szolgál. Százmillió svájci frank költségvetési hiány fedezése is zavarja pedig Tell Vilmos bátor és jóindulatú utódait.

Az államszövetségnek a két és félmilliárd kiadás fedezésére csak 30 millió állt rendelkezésére, az ugynevezett krízisadó, a többi más uton kellett összeszedni, már csak azért is, hogy az állami adósságot minél jobban csökkentse. Ez a „más út” igen tanulságos.

Elsősorban a hadinyereségadót emelték fel, 30—40 százalékot vesznek el attól, aki a hadseregszállításokban részt vesz. Negyedmilliárd frankot elvettek a svájci nemzeti bank valutakiégénylítő alapjából, azt a negyedmilliárdot, amelyet 1936-ban kerestek, amikor devalválták a svájci frankot. Ez a nyereség ugyan 540 milliót tett ki, de abból már 150 milliót munkatermelési ügyekre ki is adtak. Az adózó polgár nyakába szóttak egy egyszeri vagyonadó, az ugynevezett fegyverkezési áldozatot, minden ötezer frankon felüli vagyont érint a rendelkezés, másfelől három százalékgig megy a kulcs és 450 millió frankot hoz a konyhára. A három rendelkezéssel elértek azt, hogy a két és fél milliárdos kiadást egymillióval csökkentik, a megmaradó másfélmilliárdot egy emberöltőn keresztül az úgynevezett fegyverkezési adó segítségével fedezi le a svájci polgár. A krízisadó helyére lép ugyanis a fegyverkezési adó, ez megfelel a jövedelmi adónak, amelyet kipótoltak az egyszeri vagyonadóval.

De ez még nem minden.

Nőtlen személyek húsz éven felül évenként fejenként öt frankot tartoznak fizetni s ha a mozgósítás 1940 második felében is életben maradna, úgy nemcsak a fegyverkezési adó időtartamát tolják ki, hanem azt fel is emelik. A forgalmi adó két és fél százalék, csak egyszer vetik ki ugyanarra az áruira, de 1949-ig érvényben marad a rendelkezés.

Ez volna a helyzet Svájcban.

Jugoszlávia

A fegyveres semlegesség biztosításának érdekében Belgrád is mélyen belenyúl az adózó polgár zsebébe.

Rövidlejáratú hiteket vettek elsősorban igénybe, amely akció elsősorban a jegybankot érintette. A jugoszláv jegybank kimutatása szerint már 1939 szeptember közepén 834 millió dinár kifizetését az államnak, különböző bónok leszámítására 558 millió és állampapírokra előlegként 138 millió dinár kiutalását engedélyezték.

De az adók, a jugoszláv adók sem az utolsók.

A jövedelmi adóhoz pótdadó jön, 12-ről 20 százalékra emelték. A társulati adókat emelték, a külföldi vállalatok fogják itt leginkább fejüket, mert ezekre külön adókulcsot állapítottak meg. Az ingatlan- és házáradó különösen a magasabb kategóriákban felemelték, a forgalmi adót kiterjesztették olyan árukra is, amelyek eddig adómentesek voltak és 1939 júliusa óta a fegyverkezési adó kulcsa is jobban forog a nagyvállalatok pánccszekrényében.

A teljes költségvetés tízmilliárd dinár és az új adók 540 millió dinárt hoznak a jugoszláv pénzügyminiszter konyhájára. Ugyanakkor a mezőgazdaság különböző adókönnyítésben részesült, amit viszont a városi adózó kritizál.

Az adókon kívül természetesen Jugoszlávia nem takaríthatja meg magának a kölcsönök felvételét sem és valószínű, hogy hamarosan egy hatszázalékos beruházási kölcsön kibocsátására is sor kerül.

Svédország

A svédek költségvetése már a múlt évben 520 millió korona hiánnyal zárult, az új egyelőre 565 millió deficittel indul. A semleges Svédország katonai kiadásai a múlt és folyó év egyes tételeivel együtt egymagukban 800 millió koronát érnek el. Nem tulságosan optimista svéd közgazdászok azt hiszik, hogy ha a jelenlegi viszonyok megmaradnak,

Svédország a legközelebbi másfél év alatt legalább egymilliárd svéd korona kölcsön felvételére lesz kénytelen.

A költségvetésben takarékoskodásról szó sem lehet, hiszen Svédország a kés hegyén táncol, s napnap után olvashatjuk azokat a katonai rendelkezéseket, amelyek a semlegesség védelmére mindinkább égetővé válnak és természetesen sok pénzbe kerülnek. Sok álmatlan éjszakájába került a svéd pénzügyminiszternek, amíg az 1.34 milliárdos költségvetésben 18 millió olyan svéd koronát talált, a melyet meg lehet takarítani. Még a nemrégben bevezetett hadiadó sem hozott sokat a konyhára. A múlt év végén bevezették a luxusadót, ez a benzín adóval együtt 27—30 millió koronát jelent, ha igaz.

A hadinyereségadó, amelynek kulcsa 20—60 százalék között mozog, itt a Grängesberg-koncern feje fáj legjobban, a svéd acéltröszt kénytelen lesz mé-

A tegnap semlegesei

Belgium naponta 17 millió belga frankot adott ki néhány nap előttig is hadseregének mozgósítására. A belga hadsereg ugyanis semlegessége védelmére állandóan mozgósítás alatt volt. Havonta hat-száz millió frankba került az a semlegesség. Január végén, az ország finansziának rendbentartására kiadásra került az ugynevezett függetlenségi kölcsön, amely tulajdonképpen nem is kölcsön volt, hanem egy rövidlejáratú, kamatozatlan kincstári utalvány, valahogyan hasonlított a német adóutalványokra, az 1000 frank névértékű utalványt 992, 982, illetve 870 frankért lehetett megvásárolni, s az állami jegybank kétszázalékos lombarddíj mellett a névérték 95 százalékáig kölcsönt is adott rájuk. A belga közön-

Meghiusul az orosz-angol kereskedelmi paktum

Moszkvából jelentik: A szovjet—angol kölcsönös kereskedelmi kapcsolatokról folyó előzetes megbeszélések ügyében hivatalos közleményt adtak ki, amely végleg megjelöli a Szovjetunió állásfoglalását. Ebből kitűnik, hogy a szovjet-kormány a németekkel fennálló gazdasági kapcsolatokat a megkötött szerződéseknél megfelelően tovább kívánja fejleszteni és nem tesz ígéret annak az angol követelésnek, hogy korlátozza kereskedelmi kapcsolatát Németországgal.

(Rador.)

lyen belenyúlni zsebébe, de a hozadékot lehetetlen előre felbecsülni. Ha Svédország semlegességével baj nem történik, ez az adónem hozza majd a legtöbbet, bár a német vevő nagyrészt árúval fizet és Norvégia balsorsa előnytelenül befolyásolta Svédország angliai üzleteit is, amelyek eddig az államháztartás szempontjából nélkülözhetetlennek bizonyultak.

Nézzen az olvasó a térképre, azonnal megtalálja okát a fejfájásnak, amely a svéd pénzügyminiszter álmait zavarja.

Az ország gazdagságára való tekintettel az adóemelések helyett kölcsönöket bocsátottak ki, takaréköbligációkat, 20, 40 és 80 korona névértékben, a vékonyabb tárcájú közönség számára, a visszafizetés hat év múlva történik, a kiadási kurzus 125 százalékkal, tehát a kamat és kamatoskamattal, az időelőtti visszaváltás lehetséges, de kamatvesztéssel. Egy premia-kölcsön, 150 millió korona névértékben, félszázalékos kamattal sorsolnak ki a jegyzők között 25 és 200.000 korona nyereségekkel. Végül is a fegyverkezési kölcsön, 100 millió korona névértékben, négy és félszázalékos kamattal, a kiadási kurzus 99 százalékos, visszafizetés 35 év múlva, tehát a kamatozás elég magas. Miután a svédek bíznak saját közgazdaságukban, a kölcsönöknek nagy sikere volt, kényszerkölcsön felfektetéséről egyelőre szó nincs.

Mindaddig, amíg nyerni lehet egy államkölcsön, svéd koronát lehet nyerni és az ország semleges, addig az időmeghatározás az „egyelőre”.

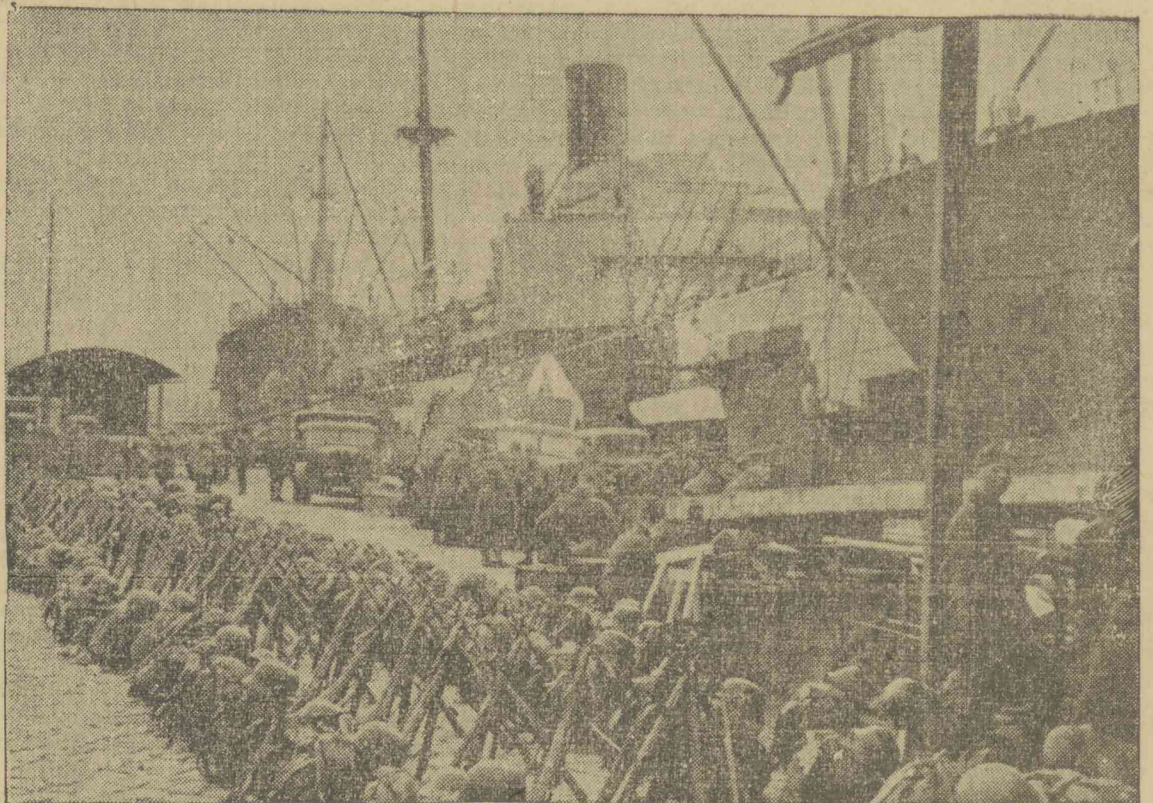
ség naponta 50 millió frankért vásárolta a kölcsönt, később kicsit esett a forgalom, de legutóbb napi 40 millióra tornászta fel magát ismét a kölcsönüzlet.

Hollandiának a mindgyakrabban megismétlődő mozgósítás naponta 1.7 millió forintba került, valahányszor nagy szomszédja megindult, Hollandiának mindig lábra kellett állítania hadseregét. Az első három háborús hónap alatt a holland defenzívkiadások 163 millió forintra rugtak, felemésztették tehát a múlt évre előirányzott teljes jövedelmi adóhozamot, a vagyonadót az osztalék- és tantiúmadót és az összes behozatali vámoikat. Először kölcsönökkel dolgoztak, aztán felemelték az örökösödési adót 15, a cukoradót 10 százalékkal, benzinadót literenként 1.47 centimmal, a kávéadót 100 kilónként 20 forintra — mindezekből világos, hogy hadikiadásait kölcsönökből fedezik s csak a kamatszolgáltatást és a későbbi visszafizetést biztosítják az adókkal.

Norvégia, Dánia és Luxemburg polgárai is magukra vállalták semlegességük biztosítására a rájuk rótt anyagi terheket, Norvégiában megkettőzték a forgalmiadót, felemelték a vagyonadót és a jövedelmi adót, a bevallott adók alapján a honvédelmi adót ötven százalékkal emelték, szóval megtették azt, amire semlegességük védelmében részükre engedhetetlennek látszott.

Dániában a dohányt és az alkoholt adóztatták meg kíméletlenül, de volt pénzüik a mezőgazdaság terheinek áthárítására is. Kétségbeesetten ügyeltek közgazdaságuk életére, a dán állam a nemzeti banknál 1939-ben 34.5 millióról 146.6 millióra volt kénytelen adósságát növelni.

V. S. S.

Norvégiában még folynak a harcok és Németországból állandóan indítanak újabb és újabb csapatokat a narviki hadszíntérre

Színház, Művészet

Három a kislány

A klasszikus operettirodalom egyik legszebb alkotását, a Három a kislányt tűzte műsorára a Thalia együttese pénteken estére és vasárnap délután hat órára. A legszebb melódiák költőjéről, Schubertől szól a Három a kislány meséje, a zene pedig a nagy zeneszerző legszebb alkotásaiból fonódott. Így tehát a Három a kislány egyike a legnemesebb zenei élvezeteknek. Ezenkívül természetesen az operett szövege is pompás alkotás.

A Thalia Kallós Józsefnek, a széphanjú tenoristának a vendégfellépésével, elsőrendű szereposztásban, gondos és stílusos rendezésben, eredeti díszletekkel játssza itt is a Három a kislányt.

Ma, csütörtökön este az operettciklus nyitó darabja, a Pozsonyi lakodalom szerepel a színház műsorán. Ezt a kedves darabot olyan zsfolt ház nézte

végig, hogy többszázan jegy nélkül mentek el a pénztártól és ezért tűzte újra műsorára az igazgatóság a Pozsonyi lakodalmat.

SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Május 23. csütörtök este 9 órakor: Pozsonyi lakodalom.

Május 24. péntek este 9 órakor: Három a kislány. (A legszebb Schubert-operett felújítása.)

Május 25. szombat délután 5 órakor: Aranymadár. (Olcsó helyárakkal.)

Május 25. szombat este 9 órakor: Handabanda.

Május 26. vasárnap délután 6 órakor: Három a kislány.

Május 26. este 9 órakor: Piros bugyellár. (Csepregy Ferenc legszebb népszínműve.)

Fiatal timisoarai zongoraművészről sikeres szereplése a bucarestii rádióban

A bucarestii rádió múlt heti műsorán ismerős név szerepelt. Jilly Auguszt, temesvári kitűnő zongoraművész tartotta bemutatkozó hangversenyét a stúdió közönségének. A fővárosi lapok kivétel nélkül a legnagyobb elismeréssel írnak erről a szereplésről és megállapítják, hogy a budapesti rádió után most a bucarestii rádió közönségét is sikerült a rendkívül tehetséges fiatal leánynak meghódítania. A Románia című bucarestii lap ezeket írja a szereplésről: Egy szűkre szabott műsor keretében is olyan kvalitásokat árult el, amelyek a legkényesebb igényű szakértők elismerését is kiérdemli. Bach: Fantázia és fugáját abszolút átfogó megértéssel és az egész nagyokat megközelítő biztonsággal zongoráz-

ta. Határozott billentése, magabizó precizitása, nagy-névű tanítómesterére, Bartókra vall. Bachot ennyire megérteni és zongorázni csak hiánytalan muzikalitással intelligencia tudja. Arensky: Tanulmányában a jobb-kéz tüneményes technikája tökéletes harmóniába olvadt a balkéz erőteljes melódiavezetésével. Ravel: Szökőkút című zenei képét a jószemű fényképész lenszén át reprodukálta élénk. A hangok olyan üdén gyöngyöztek fel ujjai nyomán, mint a kristálytisza víz zsongító csobogása a tavaszi napsugárban. Scott négytáncát annak minden modern exotikumával, könnyedséggel hozta a hallgatók elé. Reméljük, hogy Jilly Augusztát rövidesen tehetségének megfelelőbb, nagyobb fajsúlyú műsor keretében is fogjuk viszonhallani, — így fejezi be sorait a bucarestii kritika. Várja a temesvári zeneértő közönség is, hogy Jilly Augusztát nemcsak a rádióon keresztül, hanem a hangversenydobogón is mielőbb hallgathatja.

SPORTSEMÉNYEK

Szinek a keddi nemzetközi mérkőzésekről

Fábián József magyar szövetségi vezető nyilatkozata

Több napos esőzés után végre kedden kisütött a nap és melegítő sugaraival árasztotta el a földet. A nyugati liga vezetőségének még hétfőn is jogos fejtörést okozott a csunya idő, amely komolyan veszélyeztette a nemzetközi mérkőzés sikerét. Kedden reggel azonban ragyogó napfényes időre ébredt Temesvár és már a kora délelőtti órákban megkezdődött a jegyváltás. Amint várható volt vidékről is igen sokan rándultak át a bánási metropoliszba, hogy végignézzék Magyarország B. csapatának és a nyugati liga válogatottjának küzdelmét. Az érdeklődést egyáltalán nem csökkentette a magyar csapat bucarestii veresége, mert ezuttal lényegesen megerősítve állott ki temesvári mérkőzésére. Érdeklődésünkre Fábián József, a magyar csapat szövetségi vezetője, szívesen adott felvilágosítást a bucarestii vereségről és a csapat várható temesvári szerepléséről.

BUCURESTIBEN BODOLA VERT MEG BENNÜNKET.

— A román fővárosba érkezésünkkor azzal fogadtak bennünket, hogy itthon játszik a jobbik román csapat — kezdte mondanivalóját a magyar sportember. Nem akarom menteni csapatunkat, de néhány játékosunk váratlanul olyan gyengén játszott, amire senki sem számított. A beállított két kapus mindegyike szokott játékmódján alul szerepelt. Ez természetesen nem kisebbíti a román csapat érdemeit, mert valóban a román játékosok csapat legnagyobb része olyan kiválóan játszott, hogy nagyon nehéz lett volna ellentük győzni. Bodola egyenesen tüneményes volt és nem túlozok, ha azt mondom, hogy egyedül ő vert meg bennünket. Bodola most van játékmódja teljében és ma úgy megy neki a játék, ahogy akarja. És talán egy kis dac is volt benne, mert nem állították be az A. csapatba és megakart mutatni, hogy ez a mellőzés teljesen indokolatlan volt. Kivüle Kovács II, Pavlovici és Rasinaru tetszett.

Tekintettel arra, hogy ez a beszélgetés a temesvári mérkőzés előtt zajlott le, természetes, hogy e

tekintetben csakis az összeállításról és a várható játékról beszélhetett Fábián József.

— Temesvárott lényegesen megerősödve állunk, mert ezuttal szerepelni fog Kiszely, Szendrődy, Tóth, akikkel más eredményre számítunk, mint Bucuresztiben.

A játékosok lassan készülődni kezdtek és sorra megjelennek a szálló kapujában, ahol a temesvári városvezetés által rendelkezésükre bocsátott hatalmas társasgépkocsi szállította ki őket a meglehetősen messze levő Electrica pályára.

ZSUFOLT VILLAMOSOK SZALLITJAK A KÖZÖNSÉGET.

A villamos megállónál, a 3-as villamos kivételével a többi kocsi majdnem üresen folytatják útjukat. Más a helyzet a 3-as számú villamosnál, amely zsufolásig megtelve halad a pálya felé. A villamos lépcsőjén is egymás hegyén-hátán állanak az emberek, férfiak, nők, iskolások vegyesen. Vannak olyanok is, akik már a harmadik kocsit várták be, amíg nagy nehezen felszállhattak. A villamosban heringek módjára szoronganak az emberek, de ez nem akadályozza őket, hogy előre ne latolgassák a várható eredményt.

— Kiszelyre vagyok kíváncsi — mondja az egyik utas.

— Nem nagyon fog megélni Slivat mellett — jön azonnal a válasz. Szaniszló, Kotormány, Pavlovici, Szendrődy, Tóth, Váradi nevei röpködnek ide-oda, ami még jobban felelősközi az érdeklődést. A gyárvárosi állomáson az egyik hölgy kénytelen volt utját egészen a labdarugópályáig folytatni, mert képtelen volt előbb leszállani.

A bejáratoknál szabályos közelharcok alakultak ki, mert mindenki elsőnek akar bejutni. A kivételesen csendő is csak nagy nehezen tudja a rendet fenntartani. Bent a pályán még csak a Chineseul-Ripensia barátságos mérkőzés folyik, de a labda puffanása még türelmetlenebbé teszi a kintlevőket. Jó félórával a nagy mérkőzés előtt, a jegyüzérek

szorgalmasan kínálják a belépő jegyeket, melyeket szívesen vásárolnak meg néhány lei ráfizetéssel.

PODUBSZKY, A JUGOSZLAV JÁTEKVEZETŐ DÜHÖS LESZ.

Közel hétezer ember szorong a pálya körül, a mikor félhat után, valamivel előbb a magyar, majd a temesvári csapat is kifut a pályára. A csapatokat udvarias tapssal fogadják, de kijár a taps Podubszky jugoszláv játékvezetőnek is. Az egyik kapu mögött a magyar, a másiknál pedig a román zászlót lengeti a gyengén fujdogáló szél. A közönség természetesen a hazai játékosokat buzditja, de tapsal honorálja a magyar csapat szép támadásait is. Már az első percekben kitűnik, hogy a szegeci Tóth nagyszerűen őrzi kapuját. Később gólok adódnak, ami még jobban fellelkesíti a közönséget.

Bindea kétszer is összeakaszodik Gazdaggal, a magyar csapat balhátvédjével. Podubszky előbb lefújja a szabálytalanságot és amikor azt tapasztalta, hogy ez nem nagyon használ, igyekszik megtorolni a legkisebb szabálytalanságot is. Egyre-másra megállítja a játékot, mire a játékosok óvatosabban kezdenek játszani. Ugy látszik neki volt igaza, mert habár a mérkőzés mindvégig sportszerű keretek között zajlott le, a játékosok még jobban vigyáznak saját és játékostársaik testi épségére. Az első félidőben Chirotiu egy esetben tultette magát ezen az elővigyázatosságon és szorító öleléssel ölelte magához a kitörő Váradit. A játékvezető azonban erélyesen közbelépett.

Az érdeklődés természetesen Kiszely felé fordul, aki teljes mértékben rászolgált erre. Hatalmas, harminc-negyven méteres bombalövésével Toldira emlékeztetett. Egy-egy lövésénél a közönség felzúgott és utána hatalmas tapsot kapott a Ferencváros válogatott csatára.

A mérkőzés után a nyugati liga vezetősége társasvacsorán látta vendégül a csapatok vezetőit és a játékosokat, akik a késő éjszakai órákig kedélyes hangulatban töltötték el az estét.

A Ripensia felkészült az AMEFA elleni nehéz küzdelemre

A Ripensia vasárnap az aradi munkáscsapat ellen játszik nemzeti bajnoki mérkőzést. Az aradi csapat utóbbi mérkőzéseit sorra megnyerte és ezuttal is mindent elkövet, hogy biztosíthassa bennmaradását a nemzeti bajnokság A. osztályában. Eppen ezért nagyon izgalmas mérkőzésre van kilátás. A Ripensia alaposan felkészült a mérkőzésre és így nem maradhat el a siker sem. Aradról igen sokan különvonattal utaznak városunkba, hogy győzelemre serkentsék csapatukat.

Sporthirek mindenfelől

Kik játszhatnak a „kis” KK mérkőzéseken? A szombati budapesti értekezleten többek között elhatározták, hogy a mérkőzéseken résztvehetnek mindazok az amatőr játékosok, akik legalább négy hónapja le vannak igazolva az illető egyesületbe és azok a hivatásos játékosok, akiknek 1940 december 31-én jár le a szerződésük. A rendező egyesületek a bevétel hatvan százalékát kapják, a vendégcsapat pedig negyven százalékot, vagy pedig egy 2.500 pengős minimális összeget, ami körülbelül 75 ezer leinek felel meg.

Csütörtökön kezdődnek meg a magyar—jugoszláv tenismérkőzések. Május 25-én, csütörtökön kezdődnek meg Budapesten a Mária királyné serlegért vívandó tenismérkőzések a magyar és jugoszláv csapatok között. Magyarország a következő együtessel veszi fel a küzdelmet: Asboth, Gábor, Szentpétery, Katona, míg a jugoszláv csapat összetétele a következő lesz: Puncsecs, Mitics, Pallada, Mayer. Első nap kerül lebonyolításra a Gábor-Mitics és a Szentpétery—Pallada mérkőzés.

Szombaton kezdődik a Balkán-kerékpárverseny Bucuresztiben. Ebben az esztendőben Bucuresztiben rendezik meg a Balkán-kerékpárversenyt, amely iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg. A küzdelmek szombaton kezdődnek meg.

Hatalmas méretű sportstadiont építenek Bucuresztiben. A régi szövetségi sporttelepen, amely jelenleg az Ország Őre birtokában van, a közel jövőben hatalmas méretű sportstadiont építenek, ahol helyet kapnak az összes sportágak.

Az Athlétic Aviacion nyerte Spanyolország bajnokságát. A spanyol labdarugóbajnokságot az Athlétic Aviacion nyerte, míg a második helyre a Sevilla került.

DÉLI HIRLAP
automata telefonszáma: 28-10

Hogyan tokozható az emberi szervezet ellenálló képessége

A mai élet ezer izgalmát csak úgy lehet elviselni, ha szervezetünket minél ellentállóbbá tesszük. Ezt a közismert igazságot azonban meg is kell valószínűsíteni és erre vonatkozóan ad most tanácsot egy kiváló francia tudós, aki szerint a legtöbb betegség alapoka a szervezetnek mérgező anyagokkal való telítettsége. Igazán jóegészségű embernek csak az mondhatja magát, aki ezektől a mérgező anyagoktól időről-időre mentesíti szervezetét, a „mérgeletlenítő kúra” által. A kúrát gyakorlati receptkönyvében írja le.

„A MÉREGTELENÍTÉSI KURA”

Miről lehet megállapítani, hogy a szervezet megtelt mérgező anyagokkal? A legjellegzetesebb tünet az általános fáradtság érzete.

Reggel fáradtabbnak érezzük magunkat, mint este lefekvéskor. Látási zavarok is jelentkeznek. Az arcon itt-ott piros foltok látszanak, a bőr felülete fájdalmasan érzékeny lesz.

Nőknél lényeges tünet, hogy arcon nem tapad jól a púder.

Természetesen vannak komolyabb tünetek is: a kínzó fejfájás, rosszkezd, az idegesség. Mindentől meg lehet szabadulni a „mérgetelenítési kúra” révén, amellyel visszatér az életkezd és minden komoly betegséget sejtető rosszullet mintegy varázsütésre megszűnik. Az ember szinte úgy érzi magát, mintha újjászületett volna.

AZ ERŐS DIÉTA

A mérgező anyagokat mindenki eltávolíthatja a szervezetéből, feltéve, ha kellő kitartással és energiával rendelkezik. Az első lépés:

nyolc napon át tartózkodni kell minden szeszitaltól, kávé, tea, csokoládé, hús és fűszer fogyasztásától.

Minden hatásos mérgetelenítési kúra természetesen rövid koplalással kezdődik, vigyázni kell azonban arra, hogy a fehér vérszejtek vitalitását és mennyiségét ne csökkentsük a koplalás által.

AZ ELSŐ NAP

Az első napon koplalni kell. Inni csak vizet szabad, ezt azonban

reggel nyolc órától este nyolc óráig óránként egy-egy pohárral.

Ezen a napon tanácsos feküdni, lehetőleg sokat aludni és ezért az első napot a dolgozó ember tegye vásárra.

A MÁSODIK NAP

A második nap feladata, hogy életrekeltsük azokat a testszöveteket, amelyek a mérgező anyagmaradványokkal telítve, megbénultak. Erre a legalkalmasabb szer a fehérje, és pedig a nyers tojásfehérje. Ezért a második nap diétája étlapjának háromszori étkezésben a tojás és víz szerepelnek mint főanyagok. Reggelire lassu kortyokban egy pohár vizet iszunk. Utána egy nyerstojás fehérjét lassu kortyokban lenyeljük, utána újból egy korty vizet fogyasztunk. Ezt öt percenként addig ismételjük, amíg öt tojás fehérjét elfogyasztottunk. Dél előtt még két pohár friss vizet kell innunk. A második étkezés délelőtt történik, amit egy pohár friss vízzel kezdünk, majd egy egész tojást egy harmadpohárnál friss és nyers tejjel elkeverünk és ezt lassan, apró kortyokban fogyasztunk el. Ötpercenként ezt megismételjük, amíg három tojást elfogyasztottunk. Délután egy pohár friss vizet kell inni. Vacsorára pontosan ugyanaz van előírva, mint ebédre, de étkezés előtt és közvetlen elalvás előtt még külön egy pohár friss hideg vizet iszunk.

A HARMADIK NAP

A mérgetelenítési eljárás harmadik napján különleges ételt eszünk, amit már az előző este készítettünk el. Két órány keresztül fél liter vízben fél kilogramm sovány marhahúst főzünk. A levest csak étkezés előtt szabad sózni. Egy szelet pirított kenyérra ráöntjük ezt a levest és azután apró kortyokban elfogyasztjuk. Délben megismételjük a reggeli étkezést, majd öt percig várunk és megismételjük az előző nap ebédreceptjét: három egész tojást fogyasztunk el egyharmad pohár tejben elkeverve, ötperces időközökben néhány korty friss vizet közbeiktatva. Vacsorára ugyanazt eszünk, amit reggelire.

A NEGYEDIK NAP

Reggelire sovány bélszint fasirozunk, amelyet száraz kenyérra kenünk fel. Besózzuk és meleg sütőben átmelegítjük és erősen rágvá esszük meg. Délben egy csésze húsleveset fogyasztunk és öt perccel később ugyanazt, mint reggelire, Vacsorára az ebédet ismételjük meg.

A francia tudós szerint semmitől sem fiatalodnak meg a nők annyira, mint egy ilyen hősiességet kívánó, de annál eredményesebben záruló négy napos kúrától.

KÖZGAZDASÁG

Egy év alatt kétszeresre emelkedett az exportpetróleum ára

A kivitt mennyiség csökkent, de az ár emelkedett

Köztudomás szerint Románia egyik legfontosabb kiviteli cikke a petróleum és annak melléktermékei, sőt, amióta a fakivitel megcsappant és a gabona kivitelét beszüntették, az ország külkereskedelmi jövedelmének élére ez a cikk került. Nemzetgazdasági szempontból ennyire fontos tényező lévén, gazdasági vezetőkörök behatóan foglalkoznak a probléma minden oldalról való vizsgálásával és megvilágításával.

A folyó év első negyedének termeléséről és értékesítéséről készült hivatalos kimutatás rendkívül érdekes adatokat tár a vizsgáló elé. A legszembeötlőbb a kivitellel foglalkozó fejezet. A szövvényes számadatokból kiviláglik, hogy az első negyedben az összkivitel értéke 2 milliárd és 184 ezer leivel haladta meg a múlt év hasonló időszakában kivitt

mennyiség értékét. Az emelkedés 90,5 százalékot tesz ki. Ezzel szemben a kivitel mennyiségileg nemcsak növekedést nem mutat, hanem ellenkezőleg: esett, mégpedig 27,2 százalékkal. Ebből az látszik, hogy a kiviteli árú ára egy év alatt több mint kétszeresére emelkedett.

A belföldi fogyasztás tekintetében vigasztaló, hogy a hazai piacon az árak emelkedése egészen jelentéktelen volt. Ennek és a fokozott szükségletnek tudható be, hogy a fent jelzett időszakban a belföldi fogyasztás 25,9 százalékkal emelkedett a múlt év megfelelő szakához képest.

Érdekes jelenség még az, hogy ugyanakkor a nyersolajtermelés 3 százalékkal csökkent, a fűrészi munkálatok pedig 10,8 százalékkal.

Anglia értékpapireladásai az Egyesült Államokban

A 2, 4 milliárd font sterlinges angol rekordköltségvetésről kiszivárgott értesülések alapján meglehetősen biztonsággal megállapítható, hogy a háborús kiadások közel 50 százaléka még a legkedvezőbb esetben is csak hitelműveletek útján fedezhető. Alig tekinthető véletlennek, hogy a költségvetési előirányzat közzétételét majdnem egyidejűleg nyomron követte az angol kézben lévő amerikai értékpapírok beszolgáltatására vonatkozó második felszólítás is. Ez a felszólítás bár egyáltalán nem történt váratlanul, az elidegenítésre kijelölt értékpapírok mennyisége és összeállítása, mégis nyílt elégedetlenséget keltett. Elhangzottak olyan szemrehányások is, hogy a kincstár azzal akarta feladatát megkönnyíteni, hogy éppen a legkeresettebb értékpapírokat, tehát azokat, amelyek legkönnyebb tudadni, szemelte ki, míg a nehezebben értékesíthető papírokat, így például a délamerikaiakat, nem vette fel a kijelölt értékek jegyzékébe. Ezt a körülményt azzal magyarázzák, hogy a kincstár nyilván a legkisebb ellenállás irányába akar haladni és hogy a külföldi beruházások mellett, amelyek az angol gazdasági életnek külföldi viszonylatban oly fontos tényezői, ameddig csak lehet, ki akar tartani.

Londoni becslések szerint a kincstár ezzel a második felszólítással az értékesíthető dollár-értékpapíroknak körülbelül a felére teszi rá kezét, amennyiben a tartalékok kezelésére rendelt szövetségi hivatal korábbi értékelését vesszük alapul, mely az angol kézben lévő dollár-értékpapírok összértékét

körülbelül 735 millió dollárra becsülte.

Az első elidegenítési akció alkalmával az értékpapirtulajdonosok abban reménykedtek, hogy a kincstártól a fontban kifizetett ellenértéken kívül még árfolyamemelkedésből eredő haszonra is számíthatnak. Ez a reménységük azonban nem teljesedett be, annyival is inkább, mert a kisajátításra kötelezett értékpapíroknak eddig még körülbelül csak egyharmadrésze került eladásra. Mivel pedig a további eladások a newyorki tőzsdén kétségtelesen fokozott árfolyamcsökkenést fognak eredményezni, árfolyamemelkedésből eredő haszonra a jövőben nyilván még kevésbé lehet számítani.

Ugy látszik egyébként, hogy az értékpapír eladásból származó dollárértékek felhasználásának módja az Egyesült Államokban vegyes érzelmet váltott ki. Az eddigi newyorki jelentések szerint ugyanis az amerikaiak nem rejtik el csodálkozásukat a fölött, hogy az angol kormány az így nyert dollármennyiséget nem vásárlásokra, illetőleg az Egyesült államokban eszközölt megrendelések kifizetésére fordította, mint ahogyan ez az angol kormány korábbi bejelentései alapján várható lett volna, hanem tekintélyes részben arra használta fel, hogy Észak-Amerikában hadianyaggyáratok létesítsen. Világos, hogy az ilyen módon finanszírozott üzemek Észak-Amerikának nem nyújtanak kereseti lehetőséget, mert hiszen ezek az üzemek csak az északamerikai angol vállalkozások számát szaporítják.

Szabó László dr.

Katasztrófális áresések a newyorki tőzsdén

Newyorkból jelentik: A newyorki tőzsdén kedden hatalmas árfolyamesések voltak és egyes értékek az utóbbi 12 hónap legalacsonyabb árfolyamát érték el, reagálva azokra a hírekre, hogy a német csapatok elérték a La Manche-csatorna partjait. A fix kamatozású brit értékek árfolyama gyorsan süllyedt, míg a német kincstári jegyek lényeges árfolyam nyereséget értek el. A terménytőzsdén szintén zavar uralkodott és a búzapiacot kivéve, ahol a kormány a további ingadozásoknak árnegállapítással vette elejét, az árfolyamcsökkenések ugyanancsak katasztrófális méreteket értek el.

— Két-három százalékos fagykár a Fagyoszentek napjain. A Fagyoszentek elmúltával most kialakult a fagykár. A fagy egész szeszélyes módon sújtotta a vidéket. Rendszerint ugyanis a mélyebb fekvésű helyeket szokta sújtani a fagy és a partos oldalt kiméli. Most a partos oldalon sok a fagyás és a mélyebb helyek maradtak épen. Általában a déli és keleti részeket érte a fagy, amely hatvan-hetven százalékos károkat okozott, bár vannak helyek, ahol csak 2—5 százalékos a kár. A vetemény (paszuly, uborka, dinnye, paradicsom) 80—90 százalékkal elfagyott. A kárt új ültetéssel is csak részben lehet behozni. Kukoricában alig van kár, mivel a fagy csak talajmenti volt. Gyümölcsösben magas fákön semmi kár nincs, törpe fákön is csak jelentéktelen.

— Elmarad az oradeai mintavásár. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara közli, hogy a tervbe vett mintavásárt közbejött technikai akadályok miatt elhalasztották. A mintavásár és a kiállítás új időpontját közölni fogják a lapok útján.

Az AEG külföldi szállítása a háború alatt

Az utóbbi napokban két nagy turbinagépet szállított az AEG-turbinagyár az egyik nagy dániai gőzerőműnek. A háború tehát nem gyakorolt befolyást a tervszerű német gépgyártásra. Az AEG-turbinagyárban jelenleg több ezer kisebb turbina mellett háromszáznál több turbina van munkában, amelyeknek összteljesítménye meghaladja a három millió kilowattot. Ezeknek több, mint a negyede a külföld számára épül. A nyersanyag biztosítása mellett az AEG-turbinák minősége minden tekintetben kifogástalan és ezek a gépek nagy előnyt jelentenek. Az említett két turbinagépet az AEG által tervezett külföldi erőműbe kerül. Ezen gépek teljesítőképessége 28.000 Kw. Ma 50.000 Kw. teljesítménnyel rendelkező turbinagépek is készülnek. A gőz öt szabályozható ventilátoron keresztül áramlik a turbinába. A gazdasági kihasználás ezen turbináknál különösen a szénszegény országokra van nagy kihatással. A turbina egy 30.000 Kw. áramfejlesztővel kapcsolatos. A feszülése 10.500 Volt.

— Negyedmilliárdra értékelték a SETA villamossági berendezését. A Seta villamossági részvénytársaság Nagyszébenben, amely Erdély villamosításának érdekében alakult meg, most közzétett mérlegében ingatlanait, gépi beruházásait, a villamossági berendezéseket és épületeket 254 millió lei értékben szerepelteti. A vállalatnál nagy érdeklődés van az Union de Banques Suisses svájci pénzintézetnek is, amely közel 11 millió svájci frank követeléssel szerepel a Seta mérlegében.

— Meghosszabbították az erdővágási időt. A téli faszükséglet fedezése érdekében a mezőgazdasági minisztérium az erdővágási időtartamot június 1-ig meghosszabbította.

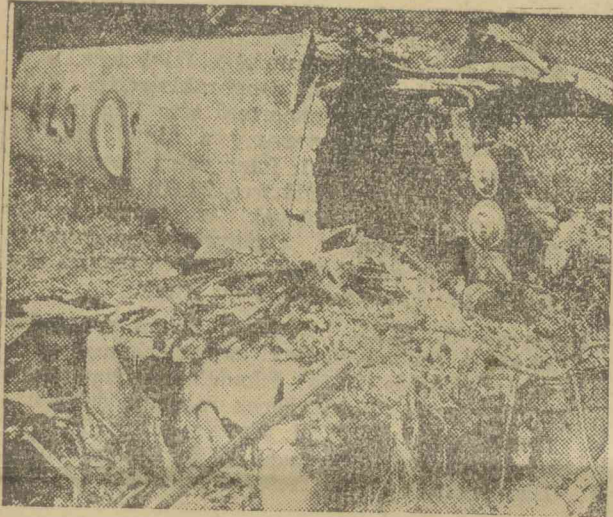
— Az eső miatt szünetelt a mezőgazdasági munka. A földművelésügyi minisztérium szerint az esőzések megakadályozták a mezőgazdasági munkákat. A tengeri elvetése folyik és a takarmányt még június elsején is vetni fogják. Általában elkésett a beérés és a búzavetések a sárga-rozsdától féltik, amely eddig nem jelentkezett.

— A Hollandiából való import lebonyolítása A dán és a holland külkereskedelem alakulása a romániai importöröket erősen érdekli és különösen Hollandiából élénk volt a romániai import. Jelenleg is számos üzlet volt lebonyolítás alatt. Most tanulmányozzák a kérdést ezen kapcsolatok fenntartására.

— Iparpártolási kedvezmények. Az iparügyi bizottság kedden ülést tartott és több iparpártolási kérvény megadásáról és megvonásáról határozott.

— A banati gabonaárak. A temesvári piacon a gabonaárak a következők: Búza 600 lei, tengeri 580, zab 600, tökmag 1500, napraforgómag 850 lei. Az árak lemorzsolódnak, a piac csendes, üzletkötés alig van.

(=) A hivatalos devizaárfolyamok. A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a következők: (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti) 107% felárral: angol font 851.80—877.37, dollár 211.65—217.95, svájci farnk 46.78—48.24, palesztinai font 852.84—878.40, egyiptomi font 873.54—899.73, belgas 35.09—36.12. Devizák 38% felárral: angol font 567.87—584.85, svájci frank 31.20—32.15, francia frank 3.24—3.31, márka 49—50, olasz líra 7.17, (felár nélkül) pengő 26.50—27, (felár nélkül) cseh korona 4.68—4.77, dinár 2.89—3.05, (felár nélkül) török líra 92.

Egy a nyugati harctéren lelőtt repülőgép roncsai.

A TERMÉSZET ELETE

Legkisebb emlős ragadozónk életéből

(Kivonat a szerző Vadásztudományok című kiadás előtt álló munkájából.)

Egy ökölnyi nagyságú kis állat életéből idézek tisztelt olvasóim elé egy-egy mozzanatot, melyet vérengző természeténél fogva a párduchoz, bátorságánál fogva az oroszlanhoz hasonlíthatnánk.

Ez az állat a mi kis menyétünk.

Menyét a ragadozóink sorában a természet életében azt a helyet tölti be, amelyet a nálánál sokkal erősebbek és nagyobb állatok képtelenek volnának. Hajlékony, karcsú kicsiny testével minden helyre odaférkőzhet, óvatos villámgyors mozgása révén, bátor és vérengző természeténél fogva, ráfoghathat, hogy a mezei nyúlól lefelé, egy állat sem érezheti biztonságban magát tőle, azon állat és madár-csoportból, ahol a természet mérlegét ő van hivatva egyensúlyban tartani. Nálánál nagyobb ragadozóval vívott harcában, ha ő is a vesztes fél, de gyáván meg nem adja magát.

Réme a földön és a bokrokban fészkelő madaraknak, akiknél az éberséget, előrelátást, a fészkek megépítéséhez van hivatva felszínen tartani. Megtörténik vele, hogy egy-egy nagyobb ragadozó madárral vívott élethalál harcában is, ő kerül ki győztesen, még akkor is, ha az a harc a madár körme között a levegőben folyik le ezzel a játékos vidám kis teremttel. Mindenhol jelen van, ahol a természet életében előállott rendellenességet ki kell korrigálni. Az egerek legfélelmetesebb ellensége, melyek között a gyilkolásban nem ismer határt. Játékból, kedvtelésből is üldözi, pusztítja őket. Pusztítja a pockot, ürget, szembeszáll a kártékony hőrsőggel, mely harcából legtöbbször ő kerül ki mint győztes. Jelen van az egerek által ellepelt határban, csűrökben, kotárkákban. Ha kell türelmesen les az egéryuk szájánál, mint a macska áldozatára. Kitérően úszik és ha szükséges mászik. Élvezettel fogdossa a mezeitücsköt, sáskát, szöcskét. Láttam a földről felugrani a repülő cserebogár után, láttam, amint elfogta a mezei verebet. Szentanuja voltam, amint egy általa elfogott egeret a dolmányos varjú el akarta tőle venni és a hozzá lecsapó varjú után magasra felpattant a talajról. Láttam, amint egy sáránkozva futkosó mezei nyúl hátáról leugrott, amelyet jól megerelt. A gazdát és a gazdaasszonyt rendre ta-

nítja a baromfiak estéli elrendezésénél. Igaz nem átkodik a mezei nyúlfiak megfojtásától sem. Ovatosságra, éberségre tanítja a fácán, fogoly és filrj anyákat is. Vajjon, ha ezen utóbbi hasznos apró vadak sorait ő, vagy a vadász puskája meg nem gyérítene, nem e ezen hasznos apró vadak válnának a szántó vető gazdára károossá? Erre a választ megadná bármelyik gazda, aki egy ilyen jól kezelt vadtenyésztő terület közelébe gazdálkodik. Ha egy fakertész, szőlő vagy gyümölcs-kert tulajdonost megkérdeznénk, hogy a nyúl, vagy a menyét feje fölött történ-e el a bírói pálcát, bizonyára a nyúl lenne a vesztes fél. Hogy egy-egy tojást kilop a tojató ládából, azért ne ítéljük halálra, mert már a másik percben elfogta azt az egeret, amely a gazdaasszonynak sokkal több kártékonyabb és mégis a diványon hever, míg a menyét télen nyáron kint van a helyén és pusztítja a gazdára nézve káros egereket és rovarokat. Több megbecsülést, több kíméletet érdemelhetne. Ok nélkül ne zaklassuk, ne pusztítsuk, mert a természetnek ő reá is szüksége van.

Bíró Pál

Mozi

MŰSOR

Csütörtökön, május 23-án:

APOLLÓ: Rio csillaga (német film).

CAPITOL: Asszonyok szállodája (angol film), Főszerepben Linda Darnell.

SCALA: Tánc a föld körül (angol film).

CORSO: Az élet komédiája (angol film).

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATÁI

Csütörtökön, május 23-án a következő gyógyszer-tárok tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Bul. Regele Ferdinand 3 szám alatt levő Salvator gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a Stefan cel Mare uccában levő Jahner Rudolf gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban a Carol úton levő Mária gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Dragalina téren levő Csillag gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

TENGEREK RABJA

Írta: RÉVAY GÉZA

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Ulánnyomás tilos.

Finom acél-láncot kovácsoltak lábára, valamelyik éjjeliőr unalmában el kezdte tanitgatni, a Hajó pedig úszott hazafelé, rabláncon cipelve hódító útjának egyetlen zsákmányát, a Madarat.

Mikor aztán ürült a hajó és éhes torkát hiába tátogatta újabb zsákmány, újabb rakomány után, mikor kezdtek elszállingózni az emberek és mikor a csúnya Szörny, a Gazdasági Válság (így hallotta emlegetni), mérgében nagyot fújva kioltotta a kanzánok alatt az izzó parazsat, — akkor megint egyedül maradt, mint valamikor az őserdőben és sokféle betanított mondókájából csak ez az egy maradt meg:

— „Senki sincs a fedélzeten! Nobody on board!”

Azóta évek jönnek-mennek, mindig újak a régie. A hideg telet ott tölti a madár a konyhában az ör jóvoltából, tökmag, krumpli a kosztja, tavasztól őszig pedig vigyáz a hajóra, nemcsak a magáéra, valamennyire.

— Megállt a masina, — gondolta László — majd megáll a szív is, te fura kis bóbítás madár. Rikácsoló torokhangod szívhezszóló muzsika, minél tovább hallgatom... messze földről idecsöppent trópusi csoda... temető-órré züllött, furcsatorkú papagály.

A néma hajók lehangolták, a városból odamekült, hogy egyedül legyen, onnan meg sietett el, hogy ne hallja a madár hangját és hogy emberek között lehessen.

Már nem számolta a napokat, már kezdett kipusztulni belőle az optimizmus... és vadakat gondolt, megállt néha a csatornákszlén és lebámult a vízre.

És sötéteket gondolt.

Lefele nézve járkált, földre-sütött szemmel... poros uccákat látott siető vagy ténfergő emberek jó és rossz cipőit nézegette és a kőpartok közé szorított csatornák piszkos fekete vizét... a felszínen úszkáló szennyet és hulladékot... a szívárványosan gyűrűző olajfoltokat... és lebámult a vízre...

És elfelejtett felfelé nézni!

Pedig tudta, hogy csak onnan jöhet segítség, erő és megújuló hit a kitartáshoz.

Nagyon hitt a csodákban... természetfölötti és az érthetetlen mindig megállították... És amikor vándorlásainak tizenegyedik napján először nézett fel az égre, — úgy emelte fel szeméit, mint aki tudja, hogy már csak az a segílyt kérő pillantás található odafenn meghallgatásra.

Az Uristen összebeszélhetett Peter Maes-el és a „Congo” gőzös kapitányával... a Max Hotel tulajdonosával és mindazokkal, akiknek valami közük volt László sorsához... mert mikor visszatért a szállodába — küldönc várta a portásnál.

A levélben amit átnyújtott csak ennyi állt:

„Behajózás holnap délelőtt, éjfélkor indul a hajó! Peter Maes.”

A legelső érzés valami hitetlenkedő, kába örömféle volt... Aztán egyre-másra jöttek és viaskodtak egymással a hála és az irtózatosságság.

Reszketett a keze, mikor másnap délelőtt aláírta a szerződést és talán még sokkal jobban reszketett akkor, mikor az ötszázfranknyi előleget a markába nyomták.

Peter ott sem volt az irodában, legalább is nem látta... Csak motyogott valamit a tisztviselőnek, aki a papírjait nézegette... Aztán mikor mindennél később volt, még egy borítékot adtak a kezébe azzal, hogy Monsieur Maes küldi. Csak egy fénykép volt benne, a hokboomi villa képe és a hátára ráírva: „Mindenkör szívesen visszavárlak Valy és Peter.”

Mikor kifordult az ajtón be kellett hunyia a szemét, mert vakított a nap és mert az emberek behunyják a szemüket, mikor valami nagy öröm éri őket. Vagy mikor nagyon fáj valami.

A szállodába vezető uton jobbra-balra tért be az üzletekbe. Trópusi felszerelést vásárolt, egy egész pontos jegyzéket kapott, hogy mi mindent kell vásárolnia... de azért még jó száz frankja maradt, mikorra haza ért.

A Max Hotel tulajdonosa boldogan vigyorgott, mikor László elébe rakta a nagy papírpénzt... Ismerte ő jól az embereit, tudta, hogy biztos az a két heti lakás és azok a számlára felírt reggelik.

A Hotelben még senkisémm maradt adós. Volt

olyan, aki világrészekről küldözgette a pénzt, mert az a megrokkant vén szálloda mégis csak rév volt... nem otthon, de mégis csak fűtött szoba, meleg ágy, mikor az ember úgy hébe-hóba szárazra csöppen.

Mikor mindennel készen volt, átment az ucca tulsó felére, Buis henteshez, papír tizfrankost tett a pultra és jó hangosan azt mondotta:

— Filets Americaint kérek! Aztán az éhség mondatott vele még egy szót: — mindért!

Ketten is kenegették a zsemlyéket. Az apró vágott hagyma illata furakodva mászott be orrlyukain, a szállodos bors megtűszentette, a zsemlye-halom egyre nőtt... a visszajáró negyven centimest ott feküdt az üvegtányéron... már tizenhárom zsemlye púposodott előtte.

Még látta, hogy egyre gyűlnek az emberek, az éhesek, a türelmetlenek, méltatlankodók — aztán... aztán nem emlékezett semmire többé.

Másnap délután az Északi tenger hullámai csapkodták a „Congo” oldalát. Kabinban feküdt, minden holmija ott volt rendben egymás mellett, az asztalkán vaskos levél egy cédula és mellette valami furcsa csomag idétlenkedett.

— Fiatal ember Magyarországról, mindent összehajtogatott, a tárcájából vettem pénzt taxira. Előajult a hentesnél. Én hoztam a hajóra, segített a garcon is, neki adtam öt frank borraivalót, nekem semmit. Itt van a csomagban tizenöt zsemlye Filets Americain, miért nem ette meg? Egyet megettem én. Siessen vissza. De már megyek is, hazavisz a taxi, Anette.

„UTBAN VAN FELEM AZ ÖRÖM...”

Első szabad órségén kiállt a hajó orrára, szétgombolta nyakán az inget és engedte, hogy a szél púposra dagassza, hogy átjárja és hűvösen végigsimogassa testét.

Olyan diadalmasan, büszkén és boldogan nézett körül, mintha körülötte minden az övé lett volna, mintha a láthatáron ölelkező ég és víz csak azért tágulna előtte, hogy szabadabban rohanhasson a hajó... hogy ő szabadabb lehessen.

Megint úgy érezte magát, mint régen, az Angelicán.

(Folytatjuk)

Rádió

Csütörtök, május 23.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemezek. 13.00: Éneklő főzés. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek. Sport. 13.36: A rádió szalónzenekara. 14.00: Rádió ujság. 14.20: A rádió szalónzenekara folytatja műsorát. 15.00: Rádióhírek, különféle közlemények. Rádió Románia. 19.00: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Tudományos krónika. 19.17: Szláv zene hanglemezeiről. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 20.00: Előadás. 20.15: Opera indulók, hanglemezeiről. 20.35: A szimfonikus hangverseny műsorának ismertetése. 20.45: Rádió ujság. 21.00: A Filharmonica szimfonikus zenekar hangversenye. A szünetben (21.50—22.10:) rádió ujság, sport. 22.50: Részletek szláv operákból, hanglemezek. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 9.00: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 11.00: Egyházi ének és szentbeszéd a Szent István bazilikából. 13.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 13.30: A rádió szalónzenekara. 14.45: Hírek. 15.00: Hanglemezek. 16.00: Harsányi Gizi meséi. 16.30: Farkas Jenő cigányzenekara. 17.30: Ruszin hallgatóknak. 18.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Ugron, a székely, előadás. 18.45: Beszkárt zenekar. Közben 19.10: Nagyhatalmak élettere, felolvasás. 19.45: A földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata. 20.15: Hírek. 20.25: Tánclemezek. 20.35: Délibáb kisasszony. Mesejáték 1 felvonásban. 21.20: Sporteredmények. 21.30: Dohnányi Ernő és Telmányi Emil zongora—hegedű műsora. 22.50: Előadás. 22.15: Holéczy Ákos jazz-zenekara. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, sporteredmények, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Toll Árpád cigányzenekara és a rajkó-zenekar muzsikál. 24.00: Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven. 24.25: Hanglemezek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 12.10: Hanglemezek. 12.45: Énekkari hangverseny. 16.00: Országos póstás zenekar. 17.35: Északai népek dalai, hanglemezeiről. 19.45: Kertész Lajos énekel. 20.15: Tánclemezek. 21.00:

Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 21.25: Egy Jókai regényhős, felolvasás. 21.55: Weidinger Ede szalónzenekara. 22.40: Időjárásjelentés.

Péntek, május 24.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Szórakoztató hanglemezek. 12.40: Julea Vasile zenekara. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: A Julea zenekar folytatja műsorát. 14.00: Rádió ujság. 14.20: Operett áriák, hanglemezek. 15.00: Rádió hírek, különféle közlemények. Rádió Románia. 19.00: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Műszaki posta. 19.17: Angol zene hanglemezeiről. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 20.00: Előadás. 20.15: Hanglemezek. 20.35: Onyegin, Csajkovszkij operájának közvetítése. Az első szünetben (21.10—21.25:) rádió ujság. A második szünetben (22.10—22.25:) rádió ujság, sporteredmények. A harmadik szünetben (23.15—23.35:) francia, német angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.40: Torna. 8.00: Hírek, hanglemezek. 11.00: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 12.10: Nemzetközi vizjelző szolgálat. 13.00: Időjárásjelentés. 13.10: Seney Szabó Ilonka énekel. Közben 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: Rendőrzene. 15.30: Hírek. 17.15: Diákfélóra. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: A rádió szalónzenekara. Közben: 18.40: Sportközlemények. 19.15: Közvetítés egy németországi repülőképző telepről. 19.35: Toki—Horváth Gyula cigányzenekara. 20.15: Hírek. 20.25: Az operaház előadásának ismertetése. 20.30: Nilusi legenda, táncjáték három képben, közvetítés az operaházból. Külügyi negyedóra. Bajazzók, Leoncavalló két felvonásos drámája. 23.15: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven, időjárásjelentés. 23.40: A Chappy-jazz műsora. 24.00: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Rác Béla cigányzenekara muzsikál. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.45: Gyorsiró tanfolyam. 20.30: Aischylos, a tragédia atyja, felolvasás. 21.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 21.25: Segedy Sándor zongorázik. 21.50: Egy magyar szobrászművész, felolvasás. 22.15: Kurina Simi cigányzenekara muzsikál. 23.00: Időjárásjelentés. 23.05: A Chappy-jazz játszik.

Szombat, május 25.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12.00: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Operett részletek hanglemezeiről. 12.50: Mandolin zenekar. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: Operett áriák hanglemezeiről. 14.00: Rádió ujság. 14.20: Operett részletek hanglemezeiről. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Rádió Románia. 18.00: Országőrök órája. 19.00: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Színházi és filmkrónika. 19.17: Régi zene hanglemezeiről. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 20.00: Előadás. 20.15: Opera balettek hanglemezeiről. 20.45: Rádió ujság. 21.00: A rádió póstája. Rádió Románia. 21.15: „A harang” című oratorium előadása. Rádió Bucuresti. 21.15: Tánclemezek. 22.05: Rádió ujság, sport. Rádió Bucuresti és Rádió Chisineu. 22.25: Stabat Mater című oratórium közvetítése. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 23.00: Szórakoztató és tánclemezek. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.40: Torna. 8.00: Hírek, hanglemezek. 11.00: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 12.10: Nemzetközi vizjelző szolgálat. 13.00: Időjárásjelentés. 13.10: Ilinczy László szalónzenekara. Közben 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hanglemezek. 17.15: Felolvasás. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: A rádió póstája. 18.45: Kissházy Sári magyar nótákat énekel, kíséri Sári Elemér cigányzenekara. 19.30: A Szegedi Ipari Vásár jelentősége, felolvasás. 19.45: Albert Ferenc hegedű zongorakísérettel. 20.15: Hírek. 20.25: Város ismertető sétá Pápán, majd egyházmegyei hangverseny a római katolikus nagytemplomból. 21.15: Isten veled Horváth-kert Emlékezés a Budai Szinkorre. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Bura Sándor cigányzenekara muzsikál. 24.00: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Tánclemezek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 18.15: Votisky Emmi zongorázik. 19.45: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőrája. 20.15: Filmdalok és jazz számok hanglemezeiről. 21.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 21.25: Fuvola kettős. 21.50: A nyolcszáz éves Portugália, felolvasás. 22.15: Hanglemezek. 23.00: Időjárásjelentés.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

LEVELEZÉS és HÁZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. ALLASKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés húsz leu. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szóig 30 leu, minden további szó kettő leu. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3 Telefon: 23—10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: March trafik, Piata Küttl. — Nógrády trafik (Corso mozi mellett). — Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45—06. — Wittek trafik Bulevardul Regele Carol 51. — Galgóczy trafik Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Allást keres

Házvezetőnőnek menne intelligens leány, magános úrhoz, lehet vidékre is. Cím Ruszmir Máriánál IV., Str. Văcărescu 10. 986

Alkalmazás

Önállóan dolgozó vasöntőket keres bucurestii vasötte Str. Mitropolitul Veniamin Costache 30. 346

A Temesvári Bank épületében modern 5 szobás lakás kiadó. Bővebbet a Temesvári Bank házközvetőségénél. 830

Kétszobás I. emeleti modern lakás a IV. kerületi piacon és egy üzlethelyiség 1940 augusztus 1-től kiadó. Bővebbet IV., Piata General Dragalina 4. d. u. 3—5 óra között dr. Feldnél. 1012

Rendes úrilakónak! Ha mai viszonyokhoz mérten előnyösen és szépen akar lakni, nézze meg IV. Str. Vladimirescu 18 szám alatti 4 szobás, hallos egész első emeletet elfoglaló, ki-mondott úrilakóházamat, amely augusztus 1-re kiadó. 947

Adas-vétel

Keresek megvételre trenskoot felöltőt, katona zubbonyt, briesesz nadrágot, vickelkamasnit, tisztí sapkát, és külső katonai derékszíjat. Felvilágosítást a Déli Hírlap kiadóhivatalában. 1025

Falburkolat tölgyfából, díszes kivitelű, 2 méter magas, 30 folyó méter, jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1011

Dura elem I.-t 15! Super elem patent 15 leu. Cristal elem 14 leu. Rádióhallgatóknak engedmény. Veszek: használt kerékpárt, varrógépet és gyermekkoszt „Motorica” Arad. 214

Kerékpárt, 14 éves fiú, vagy leány részére keresek, Schedivetz, Timisoara Str. Bratianu 39. 1008

Traktorokat, gőzgepeket, cséplőket, motorokat, hengerezékeket és herefejtőket azonnaira szállítok. Ing. Schedivetz, Timisoara IV., Str. Bratianu 39 szám. 961

Lakas

Bérbeadó egyszobás lakás, konyha, éléskamra és fűskamra, nagyobbítva és újból renoválva, június 1-re IV., Str. Michnea Voda 24. 1026

Különféle

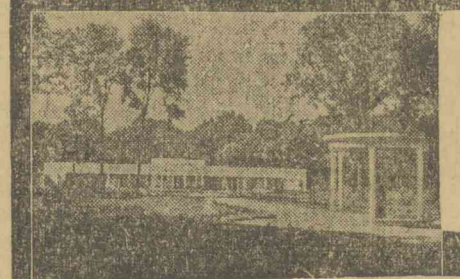
Bútor javítást, fényezést háznál olcsón vállalok. III. Str. Odobescu 12. asztalos. 1006

Fehérnemű javítást, harisnya stoprolást háznál és házon kívül, esetleg irodatarakítást is vállalok. I., Str. Marasesti 12. 1027

Ha defektes a rádiója hívja fel 34-02-öt

Szakszerű javítások. Készülék csere, legújabb Super-gépek a legolcsóbb áron. Rádió-Service „Televisió”. II. Str. Aurel Cosma 3. I. 9.

BAILE LIPOVA - BANAT

Gyógyít: érelmeszesedést, szív, vérnyomás, reuma, idegrendszer, máj és vese, vérszegénység és női bajokat.

Szezon: május 1-től október 15-ig

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Nyomtatja a „HÍRLAP” tipografia si cultura S. L. R. S. 2500